

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 002997371 2024

Датум: 11.06.2025.

Немањина 22-26

Београд

На основу члана 2. тачка 2. алинеја 1. и члана 24. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 135/04, 36/09), а у вези са чланом 59. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 92/24), чл. 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16, 95/18-аутентично тумачење и 2/23 – одлука УС), члана 6. став 1. Закона о министарствима („Службени гласник РС”, бр. 128/20, 116/22 и 92/23-др.закон), члана 23. став 2. и члана 24. став 3. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 47/18, и 30/18 - др. закон), а на основу захтева носиоца пројекта „Serbia Zijin Copper“ d.o.o. Ђорђа Вајферта 29, Бор, за давање сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину допунског рударског пројекта откопавања површинског копа Северни Ревир у руднику бакра Мајданпек, Александар Дујановић, државни секретар Министарства заштите животне средине, по решењу о овлашћењу број: 002090484 202514850 009005020092, од 06.05.2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

1. ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ на Студију о процени утицаја на животну средину за Допунски рударски пројекат откопавања површинског копа Северни Ревир у руднику бакра Мајданпек.
2. Налаже се носиоцу пројекта да при изградњи и раду предметног пројекта, у свему испоштује мере заштите животне средине предвиђене у предметној Студији и програм праћења утицаја на животну средину.
3. Налаже се носиоцу пројекта да при раду предметног пројекта у свему испоштује услове и сагласности других надлежних органа и организација прибављених у складу са посебним законом.
4. Носилац пројекта је дужан да у року од две године од дана добијања овог решења започне извођење пројекта из тачке 1. овог решења. Решење и предметна Студија о процени утицаја на животну средину су саставни део техничке документације, у складу са чланом 18. Закона о процени утицаја на животну средину.

5. О трошковима поступка биће одлучено посебним решењем.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Носилац пројекта „Serbia Zijin Copper“ d.o.o. Ђорђа Вајферта 29 Бор, Министарству заштите животне средине поднео је захтев за давање сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину за Допунски рударски пројекат откопавања површинског копа Северни Ревир у руднику бакра Мајданпек.

У складу са чланом 20. Закона о процени утицаја на животну средину, обезбеђен је јавни увид, организована презентација и спроведена јавна расправа о предметној Студији – Обавештење је објављено у дневном листу „Политика“ дана 03.01.2025. године, као и на службеном сајту Министарства <http://www.ekologija.gov.rs/obavestenja/procena-uticaja-na-zivotnu-sredinu/>.

У току трајања јавног увида достављена су мишљења заинтересоване јавности, из Удружења „Регулаторни института за обновљиву енергију и животну средину“ (РЕРИ) Београд и УГ Не дам Ну дау Мајданпек.

Презентација и јавна расправа предметне Студије су одржани дана 29.01.2025. године, у сали Општинске управе Мајданпек. Присутан је био велики број представника јавности који су изнели примедбе на досадашњи начин рада Рудника бакра Мајданпек посебно указујући на проблеме условљене близином површинског копа – прекомерна бука и вибрације, сеизмички потреси, емисије прашине и загађење површинских и подземних вода.

У складу са чланом 22. и чланом 23. Закона о процени утицаја на животну средину образована је Техничка комисија Решењем број: 002997371 2024 од 03.01.2025 године. Чланови Техничке комисије су извршили детаљан преглед и анализу Студије, пратеће документације, достављених мишљења заинтересоване јавности и записника са одржане јавне расправе. На састанку који је одржала техничка комисија, дана 26.02.2025. године, закључено је да предметна Студија није урађена у складу са Законом о процени утицаја на животну средину, те да постоје одређени недостаци. Дописом овог органа носиоцу пројекта су достављене примедбе/коментари и наложена је измена и допуна предметне Студије. На примедбе/коментаре које је доставила техничка комисија, укључујући и коментаре заинтересоване јавности, одговорено је следеће:

Примедба бр. 1: Недостаје извод из Просторног плана општине Мајданпек („Сл. лист општине Мајданпек“, број 15/2012).

Одговор: Извод из Просторног плана општине Мајданпек дат је у виду могућности и ограничења откопавања површинског копа „Северни ревер“ у Руднику бакра Мајданпек на к.п. број 624/1, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1034/1, 997/2, 624/18, 624/2, 619/1, 1055, 1054, 1053, 620/11, 620/12, 1056, 1049, 10418, 1068, 1130, 620/6, 620/13, 1071, 1072, 1074, 1065, 1066, 620/30 и 620/29 К.О. Мајданпек, који су садржани у Информацији о локацији, РС, Општина Мајданпек, Општинска управа, Одељењ за урбанизам, грађевинарство, стамбено-комуналне и инспекцијске послове, IV Број: 350-107/2023-03, Датум: 02.10.2023. год, Мајданпек.

Информација о локацији дата је у прилогу 3. студије.

Цео Просторни план општине Мајданпек може се наћи на интернет страници општине Мајданпек на линку: https://majdanpek.rs/strategije_i_planovi.

Примедба бр. 2: Недостаје локацијска дозвола, основ за израду техничке документације, у овом случају рударског пројекта.

Одговор: На рударске пројекте се не примењује Закон о планирању и изградњи (члан 1, став 2 Закона о планирању и изградњи, „Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20, 52/21, 62/23).

Рударски пројекти се израђују у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима („Сл. гласник РС“, бр. 101/15, 95/18 – др. закон, 40/21). Према Закону о рударству и геолошким истраживањима, инвестиционо-техничка документација, између осталог, мора бити усклађена са „условима из акта за уређење простора у складу са урбанистичким планом“. Услови из Просторног плана општине Мајданпек, у виду могућности и ограничења откопавања површинског копа „Северни ревер“ у Руднику бакра Мајданпек, дати су у Информацији о локацији из одговора 1, која је дата у прилогу 3 предметне студије.

Примедба бр. 3: Недостају услови надлежних институција за прикључење на саобраћајну, комуналну и другу инфраструктуру.

Одговор: Користи се постојећа саобраћајна и електроенергетска инфраструктура рудника, те ти услови нису ни тражени. Површински коп „Северни ревер“ се не прикључује на јавну водоводну и канализациону мрежу, а ни ти услови нису тражени од надлежног комуналног предузећа. Делимично је измењено поглавље 2.12, на страни 70.

Примедба 4: Недостају неопходни услови ЈП „Србијашуме“, надлежног предузећа за газдовање шумама. Исту примедбу су дали и УГ „Не дам Ну дау“ (примедба 39) и МА Душан Шљиванчанин (примедба 19).

Одговор: По члану 103 Закона о рударству и геолошким истраживањима, став 5) доказ о праву својине, односно посебан акт Владе о утврђивању јавног интереса за период од најмање пет година у случају експлоатације резерви минералних сировина који су од стратешког значаја за Републику Србију, за површине на којима је планирана изградња рударских објеката и извођење рударских радова, осим у случају нафте и гаса када се доставља доказ о праву коришћења, закупа и/или сагласности, односно праву службености за период од најмање једне године, као и писана изјава подносиоца захтева са списком свих катастарских парцела обухваћених рударским радовима за које су решени имовинско-правни односи или су обухваћени актом Владе о утврђивању јавног интереса. За површине на којима је проглашен јавни интерес или нису решени имовинско-правни односи доставља се изјава инвеститора да ће до пријаве извођења радова по предметном пројекту решити имовинско-правне односе. Рудник ће фазно сходно динамици извођења радова дефинисаној у пројекту вршити пријаву радова Министарству рударства и енергетике и решавати имовинско правне односе за површине за које буде било потребе.

Примедба 5: Извод из пројекта, који је предмет процене, урадити у складу са садржајем, односно новим ДРП (2023. године), како је то наведено на страни 66. Опис пројекта мора да буде потпуно адекватан.

Одговор: Допуњена је тачка 3 Студије. Све што је и до сада писало у овој тачки је преузето из ДРП који је предмет Студије.

Примедба 6: Правно лице или предузетник из става 1. овог члана дужно је да за израду студије о процени утицаја пројекта образује мултидисциплинарни тим састављен од лица која поседују доказ о квалификацији за израду студије о процени утицаја пројекта, односно за области које су предмет студије у чијој изради учествују.“

У Студију унети податке о рударским инжењерима који су учествовали у изради и ангажовати рударског инжењера који ће ближе објаснити и гасоносност лежишта, агресивна својства прашине (садржај силицијум диоксида, МДК гасова и прашине у радној средини, утицај на обољења код запослених итд.) и утицај радова на животну средину.

Не може остати без одговора склоност минералне сировине самозапаљивању и експлозивна својства минералне сировине и радиоактивним емисијама, све то се налази у пројектној рударској документацији и уколико није испитивано обавезно треба урадити ради даље заштите здравља радника на руднику и околног становништва.

Одговор: За преглед и дораду предметне Студије ангажован је као члан мултидисциплинарног тима рударски инжењер. Направљено је ново Решење о образовању мултидисциплинараног тима - страна 19 Студије. У Студији су дате копија дипломе и копија Уверења о положеном стручном испиту рударског инжењера (странице 24 и 25 ревидоване Студије).

У поглавље „3.2 Физичко-хемијске и структурно-текстурне карактеристике руде и јаловине“ испод табеле 3.1. додат је следећи текст: „Од минерала који учествују у грађи рудног тела и јаловне склоност егзотермној реакцији има пирит, сулфидни минерал гвожђа. На основу расположивих података познато је да пирит није самозапаљив материјал. Он јесте подложен егзотермној реакцији која изазива ослобађање топлоте, што може довести до запаљења других присутних горивих материја и што се у пракси дешава у угљенокопима. Међутим, имајући у виду петрографско-минералошки састав орудњења на површинском копу Северни ремир, као и садржај пирита у овом орудњењу, не може се говорити о могућем самозапаљењу. Такође, током 65-годишњег рударења у Мајданпеку нису евидентиране појаве самозапаљења рудних лежишта нити експлозивност минералне сировине, упркос свакодневним минирањима. Из овог разлога није ни вршено испитивање склоности минералне сировине самозапаљивању и експлозији.

На површинском копу није вршено истраживање гасоносности лежишта зато што се ради о руднику бакра са површинском експлоатацијом, где је лежиште претежно порфирско или штокверско-импрегнационо и где се експлоатише сиромашна руда бакра.

По питању радиоактивне емисије нису вршена испитивања, као ни хемијска анализа руде на радиоактивне елементе“.

Везано за агресивна својства прашине (садржај силицијум диоксида, МДК гасова и прашине у радној средини, утицај на обољења код запослених итд.) и утицај радова на животну средину допунили смо следећа поглавља:

- поглавље 3.8.1. – додат је пасус 5.
- поглавље 6.5. у под-поглављу „Утицај прашикастих материја на здравље становништва“ нови су пасуси: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 24.
- поглавље „6.7. Утицаји на екосистем“ – нов је пасус 4
- поглавље 8.1.,
 - пасус 4 – допуњена је тачка 6.

- поглавље 8.2.
- у пасусу 2 додата је тачка 10, 11 и 12,
- у пасусу 3 додата је тачку 4,
- у пасусу 4 додата је тачка 2 и допуњене су тачке 3 и 4,
- у пасусу 7 додата је тачка 1,
- поглавље 8.5, пасус 1 – додата је тачка 3.

Примедба 7: Страна 93, ставка 3.4.7 Рекултивација: наведено је да Закон о рударству и геолошким истраживањима рударских предузећа регулише обавезу реализације рекултивације деградираних површина. Није прихватљиво објашњење да пројекат рекултивације површинског копа Северни ревер није урађен.

Одговор: Поглавље Рекултивација је у ревидованој студији постало поглавље број 3.6.5. У пасусу 6 и 7 (страна 136), је описано зашто није рађен пројекат рекултивације за површински коп већ само за одлагалиште. У случају трајне обуставе радова, носилац експлоатације дужан је да предузме све мере заштите рударског објекта и земљишта на коме су се радови изводили и мере заштите и санације животне средине ради обезбеђења живота и здравља људи и имовине, у свему према главном рударском пројекту трајне обуставе радова, с тога уколико се након завршетка пројекта обуставе радови на копу Инвеститор је у обавези да примени члан 151.

Примедба 8: Извод из пројекта рекултивације са избором биљних врста и количином истих урадити за рекултвацију одлагалишта јаловине за који се наводи да је урађен. Биљне врсте пројекта морају бити аутохтоне, одн.отпорне на услове средине.

Одговор: У поглављу „Подлоге за израду студије“ (25. и 26. страна) наведени су све књиге допусног рударског пројекта који је предмет студије, па и Књига II.5-Технички пројекат рекултивације одлагалишта. За опис рекултивације у поглављу 3.6.5. коришћени су подаци из наведеног пројекта. Пројектом техничке рекултивације одлагалишта предвиђена је садња биљака отпорних на услове средине. Грешком је у студији (на једном месту) било написано да ће се багрем, који је инвазивна врста, користити за рекултивацију. У овој верзији је исправљена (обрисана) та грешка. Црвени храст није аутохтона врста али се често користи као декоративна врста, у парковима, парк-шумама (нпр. Парк-шума Кошутњак у Београду и сл.).

Примедба 9: Страна 178, ставка 6.5. Утицаји на здравље становништва. Потребно је јасно дефинисати и анализирати све утицаје, имајући у виду да се стамбене јединице и болница налазе на удаљености од рударских активности на 300 m, односно 900 m. Предвидети мере заштите како би се утицаји свели на најмању могућу меру.

Одговор: Допуњено је поглавље 6.5 Студије (странице 225 - 230). Мере за смањење утицаја су дате су у поглављу 8.

Примедба 10: Страна 207, ставка 8.5., став 3., Заштита биљака: наводи се да је детаљан опис рекултивације описан у поглављу „Опис пројекта рекултивације“. У овом поглављу је константовано да пројекат рекултивације површинског копа Северни ревер није урађен. Одговор: У поглављу 3.6.5. „Рекултивација“, пасус 6 и 7 (страна 136), је описано зашто није рађен пројекат рекултивације за површински коп већ само за одлагалиште.

Приликом трајне обуставе рада рудника, према Закону о рударству, члан 151, обавеза оператера је да изради пројекат трајне обуставе рудника у чијем саставу је и пројекат рекултивације комплетног рудника.

Примедба 11: Усагласити и допунити у складу са тачком 4 и 5 решења о утврђивању обима и садржаја предметне студије.

Одговор: У студији је описан кумулативан утицај пројеката на животну средину. У студији је допуњено поглавље са мерама за смањење утицаја.

Примедба 12: Записник са јавне расправе и презентације „Студија о процени утицаја на животну средину Допунског рударског пројекта откопавања површинског копа Северни ревер у руднику бакра Мајданпек“, Република Србија, Министарство заштите животне средине, број: 002997371 2024 14850 003 002 501063, датум: 29.01.2025.године, одржане у просторијама Општинске управе Мајданпек; Улица светог Саве бб. Студију је неопходно допунити у складу са наведеним.

Примедба 13: На графичком прилогу „Ситуациона карта са катастарским парцелама и власништвом“ назначити границу завршне контуре површинског копа и одлагалишта јаловине које су предмет Студије.

Одговор: Достављен је нови прилог са бројевима катастарских парцела и завршном контуром површинског копа Северни ревер (прилог Графички прилог 2.1.).

Примедба 14: На графичком прилогу „Ситуациона карта са објектима одводњавања“ у легенди означити и додати симболе и њихово значење, а који су означени на графичком прилогу (ППВ, ППС).

Одговор: Графички прилог „Ситуациона карта са објектима одводњавања“ преузета је из пројекта ДРП откопавања површинског копа Северни ревер у Руднику бакра Мајданпек, Технички пројекат одводњавања, који је предмет Студије, како пише и у заглављу на прилогу, па нисмо желели да је мењамо. Пројекат је прихваћен од надлежног органа. На прилогу, у легенди, постоји ознака за ППВ али не и за ПС, али у поглављу 3.6.3. Студије, у коме се је описано одводњавање рудника може се закључити да скраћеница ПС се односи на пумпну станицу.

Примедба 15: Додати графички прилог са интегралним приказом мониторинг места за мерење квалитета основних медијума животне средине.

Одговор: На слици 9.6. (страна 276) дат је приказ места мониторинга чиниоца животне средине у зони утицаја површинског копа Северни ревер. Додат је исти приказ и у Графичке прилоге, цртеж 20.

Примедба 16: Исходовати нове водне услове, с обзиром да су приложени водни услови истекли 2024. године.

Одговор: Носилац пројекта је на Допунски рударски пројекат откопавања површинског копа „Северни ревер“ у руднику бакра Мајданпек прибавио Решење о издавању водне сагласности (Решење о издавању водне сагласности, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, Број: 002386021 2024 14843 001 001 325 026, датум: 30. 09. 2024., Београд) које је дато у прилогу 4 Студије.

Примедба 17: Доставити у прилогу Допунски рударски пројекат, исти није приложен у материјалу за преглед Техничке Комисије, иако је наведен у попису достављене документације.

Одговор: Достава пројекта није обавезна по закону по којем се води овај поступак. Грешком је дато у студији да се као прилог доставља ДРП, што је овом приликом исправљено. У студији је наведена целокупна пројектна документација која је у саставу допунског рударског пројекта који је предмет студије и која је уједно коришћена као подлога за израду студије.

Примедба 18: Ажурирати Службене гласнике Закона о процени утицаја на животну средину и Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Одговор: Ажурирано, страна 25. Остављени су такође и бројеви службеног гласника претходника нових Закона, јер поступци започети пре ступања на снагу нових закона окончаће се по поступку утврђеном претходним законима.

Примедба 19: У поглављу „Микролокација“ додати у тексту Студије графички прилог где би били приказани најближи објекти у односу на зону површинског копа, а такође и исправити ознаку државног пута IB реда (а не IV реда, како је наведено).

Одговор: У поглављу Микролокација додата је слика „Положај града Мајданпек у односу на површински коп“ (слика 2.5, страна 35) и исправљена је ознака за пут (страна 33), са приказом локације појединих објеката.

Примедба 20: Копију катастарског плана (коју издаје Републички геодетски завод, Служба за катастар непокретности), додати као прилог Студије.

Одговор: Геодетска служба Рудника Бакра Мајданпек има лиценцу за издавање копије плана за рудник и као прилог додата је ситуациона карта са бројевима катастарских парцела коју је израдила геодетска служба рудника (Графички прилог 2.1).

Примедба 21. На страници бр. 36 исправити број слике који је погрешно наведен у тексту Студије (слика је бр. 5, а не бр.4).

Одговор: Бројеви слика и позивање у тексту на исте су кориговани. Ради лакших измена додати су бројеви главног поглавља у број слике. У измењеној студији број слике је 2.8 (страна 40).

Примедба 22. У поглављу 2.8. навести удаљеност природних локалитета од локације обухвата предметне Студије.

Одговор: Студија је коригована у овом поглављу и наведене су удаљености природних локалитета од локације обухвата Студије (страна 58 Студије).

Примедба 23. У поглављу 2.9 дати детаљније одреднице о пејзажним карактеристикама микролокације површинског копа.

Одговор: Допуњено је поглавље 2.9 (странице 62 и 63).

Примедба 24. У поглављу 2.10. навести удаљеност најближих заштићених културних добара од локације обухвата предметне Студије.

Одговор: Додато у табели 2.10 (страна 64 и 65) и на страни 65.

Примедба 25. На страници бр. 83 Студије изменити број слике који је погрешно наведен.

Одговор: Извршена је корекција нумерације слика у целом документу. Слика је сада на страни 93.

Примедба 26. У поглављу 3.6.4. страница бр.106, дати детаљније податке о могућем очекиваном интензитету буке који ће се генерисати током експлоатације на простору површинског копа.

Одговор: Поглавље 3.6.4. из прве верзије Студије је сад поглавље 3.8.4. ревидоване Студије (страница 152 и 153). Допуњено је са нивоима буке која се емитује приликом рада механизације и приликом активности на површинском копу.

Примедба 27. У поглављу 7. допунити Студију удесним сценаријом у погледу могућег удеса услед складиштења експлозива.

Одговор: У складишту експлозива складиштиће се само компоненте експлозива које нису експлозивне, које се на минском пољу мешају и чине експлозивну смешу, а затим се врши пуњење минских бушотина. Удесна ситуација која може да се деси на складишту је само пожар.

У складу са примедбом и подацима и карактеристикама експлозива који се користи на површинском копу измењено је и допуњено поглавље 7.1.1., од 235. до 238. стране.

Примедба 28: У поглављу 7.1. дати прецизније одреднице о локацији складишта/магацина експлозива.

Одговор: Додато у поглавље 7.1.1., под-поглавље „Магацин експлозива“, пасус 1, на страни 237.

Примедба 29. У поглављу 9. приказати позицију нових пијезометара подземних вода.

Одговор: Позиција пијезометара приказана је на слици 9.3 (страница 269) и слици 9.6 (страница 276), као и у Графичким прилозима, прилог 20.

Примедба 30. У поглављу 9. навести и начин мониторинга чврстог отпада.

Одговор: И ако програм праћења утицаја на животну средину не треба да садржи мониторинг отпада, у складу са примедбом ипак је исти додат у Студију (Поглавље 9.6, стране 277 и 278).

Примедба 31. Прибавити услове/сагласност од ЈП „Србијашуме“ у погледу коришћења њиховог земљишта у циљу потребе рударских активности.

Одговор: По члану 103 Закона о рударству и геолошким истраживањима, став 5) доказ о праву својине, односно посебан акт Владе о утврђивању јавног интереса за период од најмање пет година у случају експлоатације резерви минералних сировина који су од стратешког значаја за Републику Србију, за површине на којима је планирана изградња рударских објеката и извођење рударских радова, осим у случају нафте и гаса када се доставља доказ о праву коришћења, закупа и/или сагласности, односно праву службености за период од најмање једне године, као и писана изјава подносиоца захтева са списком свих катастарских парцела обухваћених рударским радовима за које су решени имовинско-правни односи или су обухваћени актом Владе о утврђивању јавног интереса. За површине на којима је проглашен јавни интерес или нису решени имовинско-правни односи доставља се изјава инвеститора да ће до пријаве извођења радова по предметном

пројекту решити имовинско-правне односе. Рудник ће фазно сходно динамици извођења радова дефинисаној у пројекту вршити пријаву радова Министарству рударства и енергетике и решавати имовинско правне односе за површине за које буде било потребе. Примедба 32 : Стр. 34, други пасус, каже се:“ Локалитет представља простор северног дела Јужно Ревира лежишта бакра Мајданпек“. Студија је рађена за Северни Ревир па би ову реченицу требало појаснити односно кориговати!

Одговор: У поглављу 2.5.1. „Педолошке карактеристике“ (сада страна 38) обрисани су спорни пасуси 3 и 4.

Примедба 33: Стр. 35, претпоследњи пасус, пише: ...Протозоик, а треба Протерозоик! Поправити! На истој страни, на дну последњег пасуса има доста словних грешака па то треба поправити!

Одговор: исправљен је текст, у складу са примедбом (страна 39).

Примедба 34: Стр. 36, слика 5 – с обзиром је овде приказана геологија терена „исечена“ и „лепљена“ са Основне геолошке карте 1: 100 000, лист Кучево, лепо би било то коректно и навести у потпису за ову слику. Другим речима, дописати у загради извор податка: (преузето и модификовано према ОГК, лист Кучево, 1: 100 000).

Одговор: коригован је текст, у складу са примедбом. Извршена је нова нумерација слика и додате су неке слике тако да је слика 5 из претходне верзије сада слика 2.8 (страна 40).

Примедба 35: Кроз цео текст о геолошким карактеристикама лежишта Тенка – Северни Ревир (попоглавље 2.5.3.), има доста словних грешака везаних за стручне геолошке термине (нпр. Кучакског аутохтона, сврлјишла дослокација, љијаса и догера, скрнови....) па ово треба поправити! Такође, нигде не пише овај текст? То није обавезно али за стручног читаоца то је доста важно, поготово имајући у виду чињеницу да се стално раде нова геолошка истраживања овог простора! Обрађивач би требало бар на једном месту да наведе одакле су преузети ови геолошки подаци (Елаборат о резервама, Рударски пројекат или нешто друго). Добар пример је следећи поднаслов 2.5.4. – Хидрогеолошке карактеристике, где је у последњем пасусу коректно наведено одакле су преузети подаци! С тим у вези, иако није обавезно по Правилнику, списак коришћене литературе је увек добродошао на крају текста Студије.

Одговор: Исправљене су правописне грешке. На крају поглавља 2.5.4., страна 44, додато је из које документације су преузети подаци. Такође, у студију је додато поглавље 12. „Списак коришћене литературе“ (страна 334).

Примедба 36: Стр. 39, први пасус, пише: „На основу карте Сеизмичког хазарда Републике Србије (РГФ, Београд, 1998) Табела 2, слика 6 и 7....“. Која је то публикација РГФ-а? Овде уместо позива за слике 6 и 7, треба да буде слике 7 и 8, јер оне приказују сеизмички хазард а слика 6 је карта епицентара земљотреса у Србији које су урадиле колеге из Сизмолошког завода. Ово би требало мало кориговати и средити да буде јасније и навести назив поменутих публикација РГФ-а.

Одговор: Промењена је реченица. Карту сеизмичког хазарда Републике Србије израдио је Републички сеизмолошки завод, 2018. године. Измењено је позивање на слике (страна 44).

Примедба 37: Стр. 49, пише: Површински коп „Северни ревер“ граничи се са ИБА подручјем Хомоље, које је проглашено 2019. године.....Све ове врсте се налазе на IUCN црвеној листи угрожених врста, и припадају категорији - ниска забринутост.“ Да ли то значи да нису пуно угрожене иако су на црвеној листи?

Одговор: Ниска (најмања) забринутост, значи да није вероватно да ће бити угрожене у блиској будућности. Све ове врсте се налазе на IUCN црвеној листи угрожених врста, и припадају категорији - најмања забринутост, што значи да није вероватно да ће бити угрожене у блиској будућности. Објашњење је додатно, први пасус, страна 60.

Примедба 38: Стр. 58, пише: „Најближи стамбени објекти града Мајданпека налазе се на око 300 m источно од површинског копа, као и основна школа и градски стадион. На око 400 m источно налази се и зграда општине, на око 500 m градски парк и на око 600 m Центар за културу Мајданпек. Болница у Мајданпеку смештена је на узвишењу, на око 900 m источно од површинског копа Северни ревер.“ Да, на жалост, како сада изместити све те објекте где људи живе и раде на пристојнију удаљеност? Има ли решења сем расељавања људи? Искрено, ја га не видим! Једино што је иоле добро, ако је и то реално, јесте да се експлоатација шири по дубини а не према граду! Е сад, једно је што пише на папиру а друго је како ће заиста бити....Како год, ово је пројекат за наредних бар 20 година, а како ће становништво изаћи с тим на крај? Тежак задатак за све људе који тамо живе. Како год, ти људи су најпречи и о томе се мора водити рачуна.

Одговор : Оператер планира и предузима мере за смањење негативних утицаја на животну средину.

Поглавље 3 – ОПИС ПРОЈЕКТА (стр. 61-107)

Примедба 39: Стр. 67, поднаслов 3.4.1 Опис главних карактеристика производног поступка, први пасус, пише: „Рудни реон је геолошко-тектонски одређен крајњим северним делом Тимочког магматског комплекса (ТМК), сезонским ровом и регионалном дислокацијом за коју су везане масе андезитских стена са правцем пружања север-југ. То није никакав сезонски ров, него тектонска структура тј. Сенонски ров. Поправити обавезно!

Одговор: Поднаслов 3.4.1. је у ревидованој студији поглавље 3.4.3. Прихваћена је примедба и унета је измена на страни 96, пасус 1.

Примедба 40: Стр. 72, поднаслов 3.4.2.1 Минирање, пише: „Усвојени пречник бушења $d = 150 \text{ mm}$ је у оквиру параметара расположиве опреме за бушење, у складу са досадашњим извођењем радова на терену и са аспекта утицаја извођења бушења и минирања на околину. Избором већег пречника бушења повећавала би се и количина експлозива по m^3 бушотине и повећали би се негативни ефекти минирања на околину, нарочито у погледу интензитета сеизмичких потреса и разбацавања комада стенске масе при минирању.“ Зашто је онда усвојен највећи пречник бушења (150 mm) кад има толико негативних ефеката по околину (више експлозива, појачан интензитет сеизмичких потреса, повећан домет разбацавања стенских комада и др.)? Најближи стамбени објекти у Мајданпеку су само на 300 m удаљености! С друге стране, приказане расположиве бушилице за минске бушотине

имају пречник бушења од 90-150 mm! Објаснити зашто је баш усвојена ова опција пречника бушења!

Одговор: Поглавље 3.4.2.1 Минирање је у ревидованој студији добило број 3.6.1.1. Додато је објашњење за изабрани пречник бушења у првом пасусу (страна 103) и слика на страни 104, а и у пасусу испод слике (страна 104) већ је наведено да је усвојени пречник бушења $d = 150 \text{ mm}$ је у оквиру параметара расположиве опреме за бушење и у складу са досадашњим извођењем радова на терену и са аспекта утицаја извођења бушења и минирања на околину. Избором већег пречника бушења повећавала би се и количина експлозива по m' бушотине и повећали би се негативни ефекти минирања на околину, нарочито у погледу интензитета сеизмичких потреса и разбацавања комада стенске масе при минирању.

Примедба 41: Стр. 73, при дну стране, пише: „У конкретном случају вршиће се техника тзв. глатког минирања (смоотх бластинг).....“ Ово треба дати на енглеском, у складу са претходно написаним реченицама!

Одговор: Поглавље 3.4.2.1 Минирање је у ревидованој студији добило број 3.6.1.1. Додато је објашњење за изабрани пречник бушења у првом пасусу (страна 103) и слика на страни 104, а и у пасусу испод слике (страна 104) већ је наведено да је усвојени пречник бушења $d = 150 \text{ mm}$ је у оквиру параметара расположиве опреме за бушење и у складу са досадашњим извођењем радова на терену и са аспекта утицаја извођења бушења и минирања на околину. Избором већег пречника бушења повећавала би се и количина експлозива по m' бушотине и повећали би се негативни ефекти минирања на околину, нарочито у погледу интензитета сеизмичких потреса и разбацавања комада стенске масе при минирању.

Примедба 42: Стр. 73, при дну стране, пише: „У конкретном случају вршиће се техника тзв. глатког минирања (смоотх бластинг).....“ Ово треба дати на енглеском, у складу са претходно написаним реченицама!

Одговор: Исправљено на страни 106.

Примедба 43: Стр. 87:...овде се говори о главном водосабирнику и водосабирницима на вишим етажама и да су димензионисани да могу примити 50-то годишње воде! Недостају димензије тих водосабирника! Како је срачуната дубина (6 метара) за главни водосабирник ВС-1 а нису познате друге димензије?

Одговор: Додали смо резултате прорачуна запремине водосабирника из ДРП откопавања површинског копа „Северни ревер у Руднику бакра Мајдапек, Технички пројекат одводњавања, Књига П.2.“, ИРМ Бор, Бор, 2023. године, у поглавље 3.6.3. Одводњавање на површинском копу „Северни Ревир“, поднаслов: „Прорачун и димензионисање објеката одводњавања“, стране од 123 - 127.

Примедба 44: Стр. 88 – и овде су нумерички дати пречници и дужине цевовода као и дужина канала К-5. Како је то могло бити срачунато на 2827 m?

Одговор: Податак је преузет из ДРП откопавања површинског копа „Северни ревер у Руднику бакра Мајданек, Технички пројекат одводњавања, Књига II.2.“, ИРМ Бор, Бор, 2023. године. У графичким прилозима као прилог број 12 дата је „Ситуациона карта рударских радова са позицијама објеката одводњавања на крају периода 11 - 19. године експлоатације“ из наведеног пројекта на којој се може видети положај канала у оквиру површинског копа.

Примедба 45: Стр. 93, поглавље о рекултивацији, први пасус пише: „У циљу очувања еколошких фактора животне средине, према Закону о рударству и геолошким истраживањима („Сл. гласник РС“, бр. 101/2015, 95/2018 – др. закон и 40/2021), одређена је обавеза рударских предузећа да у току и по завршетку експлоатације лежишта минералних сировина деградиране површине ставе у функцију привређивања, односно да се изврши рекултивација. Дакле, и током експлоатације!

Одговор: Према члану 153. Закона о рударству и геолошким истраживањима („Сл. гласник РС“, бр. 101/15, 95/18 - др. закон и 40/21) „Носилац експлоатације је дужан да у току и по завршетку извођења радова на експлоатацији, а најкасније у року од једне године од дана завршетка радова на површинама на којима су рударски радови завршени, изврши рекултивацију земљишта у свему према техничком пројекту техничке и биолошке рекултивације, који је саставни део главног или допунског рударског пројекта“.

Рекултивација се врши на површинама на којима су рударски радови завршени. На површинском копу Северни ревер предвиђена је експлоатација у трајању од 19 година. Оператер оставља могућност наставка рада и након овог периода уколико се утврде нове резерве минералних сировина, па због тога није у овој фази припремио пројекат рекултивације површинског копа.

Ради појашњења, у пасус 1 поглавља 3.6.5. Рекултивација додата је реченица: „Носилац експлоатације је дужан да у току и по завршетку извођења радова на експлоатацији, а најкасније у року од једне године од дана завршетка радова на површинама на којима су рударски радови завршени, изврши рекултивацију земљишта у свему према техничком пројекту техничке и биолошке рекултивације“ (стр. 136).

Примедба 46: Стр. 94 - а онда на овој страни, говори се само о рекултивацији одлагалишта јаловине а не и површинског копа! То је због тога што се очекује да контуре површинског копа Северни Ревир дефинисане овим пројектом можда неће бити коначне! Можда да, а можда и не? Ко зна да хоће ли кинески Инвеститор у будућности истражити нове рудне резерве на овом копу и наставити даљу експлоатацију? Да ли та потенцијална опција потпуно одлаже пројекат рекултивације копа? На претходној страни, већ је наведено да по Закону о рударству и геолошким истраживањима, рекултивација се ради у току и након завршетка експлоатације! Ако овако остане, грађани Мајданпека су у ризику да годинама (по овом пројекту, предвиђени експлоатациони век копа је до 2042. године) чекају шта ће Инвеститор да одлучи.....а дотле, површински коп остаје да континуирано девастира ионако веома деградирану животну средину и живот у њој и да додатно нпр. развејава прашину на грађане Мајданпека. Ово се мора мора постојати обавеза Инвеститора да санира и рекултивише бар напуштене етаже и косине на копу и да тако, макар делимично, допринесе заштити здравља људи!

Одговор: Површински коп је дубински па није оправдано вршити рекултивацију дубинских етажа површинског копа.

Примедба 47: Стр. 95 – помиње се референца Дожић ет ал. 2002!? На жалост, поново некоректно коришћење англосаксонских скраћеница (треба написати Дожић и др. 2002?. Опет пример где се види да би требало у Студију додати списак коришћене литературе и ову референцу обавезно додати у њега. Нпр. мене као читаоца ово занима па бих волео да прочитам нешто више о томе у тој референци.

Одговор: Додато је поглавље 12. „Списак коришћене литературе“ (стр. 334).

Поглавље 5 – ПРИКАЗ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ЛОКАЦИЈИ (стр. 115-174)

Примедба 48: Стр. 116, други пасус, последња реченица, пише: „НП „Ђердап“ налази се око 3 km од површинског копа Северни ревер, према североистоку.“ Ову реченицу треба обрисати јер је непотребна и већ је написана неколико пасуса раније! Непотребно понављање!

Одговор: Примедба је прихваћена и обрисана је реченица (други пасус на страни 163).

Примедба 49: Стр. 118, пре крај текста, пише: „Оператер SERBIA ZIJIN COPPER DOO врши редован мониторинг земљишта у околини својих рударских објеката, у складу са Законом о заштити земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 112/2015) и подзаконским актима.“. А онда, неколико редова касније (стр. 119, испод слике 38, пише: „испитивања земљишта врши овлашћена лабораторија једном“??? Месечно, полугодишње, годишње? Шта то значи једном? У тексту се помиње да су две овлашћене лабораторије испитивале земљиште 2020, 2021 и 2022 године, а у Табели 43 нема мерења за 2020 која се помиње, већ за 2023! Дакле, потребно је ускладити текст са садржајем Табеле 43!

Одговор: Измењен је текст у складу са примедбом (последњи пасус на страни 166 и 2 и 3 пасус на страни 167).

Примедба 50: Стр. 119 – наведено је да постоји 6 мерних места и она су означена на приложеној слици 38. Међутим, у табели 43 где су мерења за 2023. годину, приказују се резултати на 7 мерних места?? Где је мерно место 7 - Пољопривредно земљиште југозападно од јаловишта? То прави забуну, и то треба ускладити односно поправити!

Одговор: Измењена је слика у Студију. Додата је седма локација за узорковање земљишта. До 2023. године испитивања земљишта су се вршила само на 6 локација, док се од 2023. испитивање врши на 7 (слика 5.1., страна 167).

Примедба 51: Стр. 125-126: - закључено је да се у периоду 2021-2023, на скоро свих 7 мерних места постоји озбиљнио порекорачење вредности садржаја арсена, кадмијума, бакра, никла и цинка (изнад МДК) и да се сматрају неусаглашеним са важећом регулативом. Садржаји арсена, бакра, цинка су обично изнад прописаних ремедијационих вредности“. Шта Инвеститор предузима или има намеру да предузима тим поводом? Постоји ли начин да се смањи ниво загађења земљишта тешким металима? Хоће ли Инвеститор имати обавезу да то прати и реагује у случају даљих прекорачења или ће то мерење загађења урадити ЈЕДНОМ како се каже на стр. 119!

Одговор: Тешки метали у земљишту су неминовни нежељени пратиоци индустријских, рударских, саобраћајних и других активности човека у животној средини. До загађења земљишта може доћи таложењем загађујућих материја из ваздуха које у ваздух доспевају приликом рада мотора са унутрашњим сагоревањем, емисије прашине са радних површина, из процеса сагоревања и сл. Тешки метали се могу јавити у земљишту као последица одлагања отпада, сировина, опреме и других материјала на земљиште, испуштања отпадних вода на земљиште и сл.

У поглављу 8.4. (страница 251 и 252) дате су мере које оператер рудника предузима ради смањења а где је и могуће елиминисања утицаја активности у руднику на земљиште.

Оператер је у обавези да спроведе детаљна испитивања и ремедијацију земљишта по налогу инспектора.

Примедба 52: Стр. 152-155 – слична констатација је и за мерења загађења површинских вода. Из бројних табела се може видети да, на 6 мерних локација, постоји константно низак квалитет главних водотокова. За последњи квартал 2023., скоро све површинске воде имају 5. категорију (изузев Великог Пека) што је исто као и отпадне воде на копју Северни Ревир. Скоро редовно забележена су прекорачења граничних вредности за рН, електропроводљивост, сулфата, бакра, цинка, гвожђа, кадмијума, мангана, суспендованих материја, амонијака, хрома, а делом и никла и олова. Да ли постоји нека намера Инвеститора да се више посвети овој проблематици и покушају да се стање поправи?

Одговор: Овим пројектом оператер предвиђа изградњу постројења за третман рудничких и атмосферских вода које доспеју у површински коп Северни ревер и на јаловиште површинског копа (описано у поглављу 3.6.4 – стране од 127 до 136). Након третмана ове воде ће се користити у процесу флотације минералних сировина тако да неће долазити до испуштања отпадних вода са површинског копа у површинске воде. То би требало да доведе до побољшања квалитета површинских вода.

Примедба 53: Стр. 156 , испод слике 40: пише да су дата мерења квалитета ваздуха за првих 6 месеци 2023 (Јануар-Јун) а онда у Табели 55 су дати подаци са период Јули-Децембар? Шта је истина? Поправити ово!

Одговор: У табели су дати подаци за целу 2023. годину. Коригована је табела, која сада носи број 5.1. (страница 166).

Примедба 54: Стр. 156 - мерење квалитета ваздуха врши се на 5 локација једном месечно. На 4 локације мере се укупне таложне материје (УТМ), и тешки метали у УТМ, док се у једном домаћинству мери и концентрација PM10, PM2.5 и TSP честица. Да ли се негде мери концентрација угљендиоксида и азотних једињења и постоје ли мониторинг тога?

Одговор: Не мере се концентрација угљендиоксида и азотних једињења. Мере се само параметри који су били усвојени на основу неке од ранијих студија о процени утицаја. Према законској регулативи и подзаконским актима који регулишу квалитет ваздуха у животној средини CO₂ није параметар чије је праћење прописано. Азотна једињења се мере на емитерима или на аутоматским мерним станицама. У Мајданпеку не постоји ни једна аутоматска мерна станица.

У мерама је дефинисао постављање аутоматских мерних станица за квалитет ваздуха као и метеоролошка станица (Поглавље 8.2, први пасус на страни 250).

Примедба 55: Стр. 167 - У периоду 2021-2023, више пута је дошло до прекорачења максималне дозвољене средње месечне вредности укупних таложних материја као и појединих тешких метала (најчешће олово, ретко арсен), поготово на мерном месту у оквиру површинског копа. Из овога се види потреба да је посебно важно пратити мониторинг и кретања ваздушних маса која се са копа преносе на подручје града Мајданпека.

Одговор: Оператер врши мониторинг квалитета ваздуха унутар градске зоне, једном месечно, на два мерна места. Прекорачења нису забележена.

У плану мониторинга за 2025. год. предвиђено је постављање аутоматских мерних станица за квалитет ваздуха као и метеоролошка станица које ће омогућити сагледавање утицаја рада пројекта у реалном времену и планирање рударских активности у складу са анализом резултата мерења и спроведених активности на површинском копу (додато у Поглавље 8.2., први пасус на страни 250)

Примедба 56: Стр. 169-170: два пута се понавља потпуно исти текст: !На предметном подручју, у поступку израде планске документације није извршена систематска проспекција и валоризација: • Непокретног културног наслеђа • Археолошког наслеђа • Ратних материјала. На основу наведеног, није дефинисан утицај планираних радова на културно наслеђе, те није могуће прописати посебне услове са становишта заштите културног наслеђа за потребе израде предметног пројекта, бр. 2007/2-02 од 21.11.23, у складу са Законом о културним добрима („Сл.

Гласник РС“, бр. 71/94, 52/11- др. закони, 99/11- др. закон и 6/20) и чланом 104 Закона о општем управном поступку („Сл. Гласник РС“, бр. 18/16).! Обрисати где треба!!

Одговор: Обрисано је понављање (страна 295).

Примедба 57: Стр. 171 – мерење буке врши се редовно на 2 локације у стамбеном делу Мајданпека и испред најближег стамбеног објекта у близини улазне капије Погона Филтража. Током последњих неколико година, није било већих прекорачења (забележено неколико у ноћним сатима). Свакако, мониторинг буке један од најважнијих за иоле нормалан живот грађана који су под сталним „ударом“ минирања, дробилица, багера, камиона, транспортера и др. У том смислу, мора се видети намера Инвеститора да редовним мониторингом буке и с тим у вези удружене емисије прашине у ваздух, покушава да креира што боље радно и животно окружење за раднике и грађане!

Одговор: Оператер планира додавање још два мерна места за испитивање квалитета ваздуха и увођење континуалног мерења прашкастих материја, SO₂, NO_x и CO (поглавље 9.2. на страни 262). Такође, оператер планира наставак мерења буке на MM1 и додавање новог мерног места MM2 на којима ће се вршити мерења буке у животној средини (поглавље 9.5, страна 274). Оператер рудника примењује и предвиђа мере за смањење емисије прашине и буке и исте су приказане у поглављу 8.1, 8.2. и 8.10 Студије. (стр. 247, 249 и 256).

Примедба 58: Стр. 174, каже се: „Овај простор налази се у подручју у којем се рударске активности врше више од 60 година тако да су услови животне средине под већим или мањим директним утицајем ових активности свих ових година“. То која је свима јасна. Међутим, да ли се размишља да се такав директан утицај на здравље људи и животну

средину максимално умањи или је Инвеститору ова констатација довољна? Ако је ово друго, онда је то недопустиво.

Одговор: Инвеститор планира и улаже у мере (приказане у поглављу 8 студије, подпоглавље 8.1, 8.2 и 8.10) како би се утицај рударских активности смањио на најмању могућу меру и свео у прихватљиве оквире.

Примедба 59: стр. 176 – „На поменутих мерним местима ће се наставити са праћењем квалитета амбијенталног ваздуха. Испитивања квалитета ваздуха врши овлашћена лабораторија једном месечно. Резултати испитиваних загађујућих материја у ваздуху су били махом унутар граничних вредности. До прекорачења прописаних вредности за УТМ долазило је само на мерном месту Површински коп, који се налази на локацији површинског копа.“ Да, али и на копу раде и живе људи, односно у оближњем граду и целој околини! Дакле, мора се водити рачуна о квалитету ваздуха. Није довољно само праћење како се овде каже него и реакција одговорних уколико постоје загађења!

Одговор: Оператер планира и предузима мере за смањење емисије прашине (мере су дате у поглављу 8.1 и 8.2., стране 247 - 251).

Примедба 60: Стр. 177 – „При раду рудника не настају технолошке отпадне воде изузев рудничких вода и атмосферских вода које падну на површину копа и одлагалишта јаловине..... Одводњавањем и третманом рудничких процедиш вода и атмосферских вода која падну на површину копа и одлагалиште јаловине смањује се њихов утицај на минимум на квалитет вода и земљишта. Наравно, тако је у Студији а како ће бити у пракси и у случају акциденталних ситуација? То питање не сме бити отворено и мора постојати брза и адекватна реакција Носиоца пројекта.

Одговор: За случај акцидентних ситуација планирано је да се најниже етаже површинског копа користе као привремени водосабирник, уз претходно измештање механизације на више етаже (страна 121, пасус 5).

Примедба 61: Стр. 177-178 – слично је написано и у случају ниво буке у животној средини и интензитету вибрација код бушења и минирања, која је озбиљан фактор који нарушава здравље људи у Мајданпеку. „Код најближих објеката површинском копу нису вршена мерења нивоа буке у животној средини. Потребно је извршити мерења нивоа буке у животној средини у зони најближих објеката како би се у складу са истим, уколико је потребно, кориговала количина експлозивног пуњења у минским бушотинама или број и распоред минских бушотина, како би се избегао негативан утицај минирања на ниво буке у животној средини“. Такође, даље пише: „ Најближи објекти у којима борави становништво налазе се изван ове зоне (мисли се на зону сеизмичког утицаја, (прим. ЉР). У овој зони потрес осећају само инструменти или се потрес само у неким случајевима осећа у потпуној тишини.

Надајмо се, да ће овај приступ, и развој и коришћење најбољих рударских алата и машина, допринети да се притисак на људе максимално умањи!

Одговор: коришћење најбољих рударских алата и машина и поштовањем пројектом дефинисаних технолошких параметара и динамике експлоатације, допринети ће да се притисак на људе максимално умањи.

Примедба 62: Стр. 179 – „Приликом минирања емитује се мања количина NOx и CO. За потребе пројекта извршен је прорачун растојања гасоопасне зоне (поглавље од 245,9 m од места минирања. Како се најближи стамбени објекти налазе на око 300 m не очекује се негативан утицај гасова од минирања на здравље становништва. Надам се да су ови подаци проверљиви и тачни! Чињеница да се гасоопасна зона простире скоро до стамбених објеката (удаљеност је само 50 m) је забрињавајућа и реално недопустива!

Одговор: Прорачун гасоопасне зоне извели су рударски инжењери Института за рударство и металургију Бор у склопу израде Допунског рударског пројекта откопавања површинског копа Северни ревер у Руднику бакра Мајданпек, Бор, 2023, и исти је приказан у поглављу 3.6.1.5.5. (страна 116 студије)

Примедба 63: стр. 180 – „Извођење пројекта предвиђа заузимање нових шумских површина. Формирањем завршне контуре површинског копа заузеће се незнатне нове, недевастиране површине које су прекривене шумским растињем. Веће шумске површине заузеће ширење одлагалишта јаловине. То су површине које се наслањају на постојеће одлагалиште јаловине и које се налазе у оквиру одобреног експлоатационог поља РБМ“. Остаје да се види да ли ће овде бити и колико изражени нови, кумулативни ефекти на шумски екосистем?

Одговор: Нове површине које ће се заузети радом пројекта представљају само мали део површина под шумама у односу на површине под шумама у окружењу. Због тога, заузимањем нових површина не очекује се значајан утицај пројекта на шумски екосистем. Поглавље је 6.7. је мало допуњено појашњењима (први и други пасус на страни 230). Додат је графички прилог 21. уз студију на коме се види које нове шумске површине ће бити заузете пројектом.

Примедба 64: Стр. 202 – „Кроз решавање свеобухватног поступања са отпадним материјалима, сагласно прописима, потребно је да се реши проблем њиховог складиштења и чувања“. Да постоји потреба то је свима јасно. Међутим, остаје да се види како ће се то и када решити?

Одговор: Допуњено је поглавље 7.3 (245. страна).

Примедба 65: Стр. 203, пише: „ Такође треба: - -

- да се процес експлоатације руде и јаловине одвија на начин како је предвиђено пројектом
- да се издају писмена упутства о начину рада и предвиђеним мерама заштите за механизацију која се користи, одговарајуће упутство за минирање, а посебно за палиоце мина
- да се организује обука (пожељно једном годишње) на којој ће се радници упознати са прописима о техничким мерама, мерама заштите животне средине и да се путем стручне комисије изврши провера знања радника из поменутих области“. Све ово треба да буде под ОБАВЕЗНО а не само декларативно!

Одговор: Делимично је измењена реченица у другом пасусу, страна 245.

Примедба 66: Стр. 204, подпоглавље 8.1: -..... у опису мера заштите код минирања, пише: „Заштита од летећих комада стене се огледа у томе да се дефинише максималан домет летећих комада стене од места минирања унутар којих треба предузети одређене мере заштите. Унутар те зоне људи морају бити у довољно сигурним заклонима а објекте и опрему треба заштити сигурним покривкама или заклонима. Да би се ризик од ове појаве умањио вршиће се прекривање минских бушотина заштитним гуменим прекривкама.“ Поправити текст у смислу обавезе тј. **МОРАЈУ СЕ ПРЕДУЗЕТИ** мере заштите! Код минирања у источном делу копа, добро би било размотрити опцију постављања вештачке (зелене) баријере која би штитила најближе објекте и људе од разлетања комада стена.

Одговор: Делимично је измењен текст и сада гласи: „Заштита од летећих комада стене се огледа у томе да се дефинише максималан домет летећих комада стене од места минирања унутар којих морају се предузети одређене мере заштите. Унутар те зоне људи морају бити у довољно сигурним заклонима а објекте и опрема се штити сигурним покривкама или заклонима. Да би се ризик од ове појаве умањио вршиће се прекривање минских бушотина заштитним гуменим прекривкама. Околно становништво је заштићено од разлетања комада јер је минирање и откопавање руде дубинско“ (страна 248, пасус 2, тачка 5).

Примедба 67: Стр. 206, подпоглавље 8.2., пише: „Одлагање јаловине вршиће се према ДРП-у, док ће се обарање прашине постићи прскањем путева и одлагалишних места камионима - цистернама. По завршетку одлагања јаловине, одлагалиште се рекултивира према Пројекту рекултивације“ По Закону, рекултивација одлагалишта се ради у току и на крају процеса експлоатације! Овде је нејасно написано, преформулисати!

Одговор: Додата је реченица: „У току рада одлагалишта, оператер ће, на површинама на којима је то могуће и вршити привремену рекултивацију површина. Током 2024. год. затрављено је 188.679,84 m² рудничке површине и посађено је 144 300 садница дрвећа. Од почетка 2025 год. посађено је 50 000 садница дрвећа и 30 000 m² на спољним косинама коповског јаловиста које је окренуто ка граду. У плану је да се до краја 2025. Рекултивише површина од 100 ha (страна 250).“

Примедба 68: Стр. 206, подпоглавље 8.3., пише: „ На основу допунског рударског пројекта до краја века експлоатације предвиђа се изградња: водосабирника, израда канала, таложника, постројења за пречишћавање рудничких вода“.... Рудничке воде из копа Северни ревер ће се пречишћавати у постројењу капацитета 10.000 m³/дан.“

Како је овде написано, поставља се питање да ли то значи да се изградња нпр. водосабирника, таложника или постројења за третман рудничких вода може очекивати и после 2040 јер век експлоатације је негде до 2043! Све је ово доста спекулативно. Где су уцртане позиције свих ових објеката на приложеним ситуациониом мапама?

Одговор: Одводњавање површинског копа Северни ревер приказано је у тачки 3.6.3. студије (стр. 120 - 127). Позиције објеката одводњавања су дефинисане тако да прате развој радова током експлоатације. Уколико развој радова дозвољава објекти ће остати на истим позицијама што је дуже могуће. Главни водосабирник (VS-1) је увек позициониран на најнижој коти откопаног простора. Распоред објеката одводњавања на крају експлоатације приказан је на слици 3.37 (стр.123), као и у графичким прилозима - прилог 12.

По ДПР-у је планирана изградња постројења за третман отпадних вода прве године реализације пројекта.

Примедба 69: Стр. 207 и друге – „Мере заштите земљишта су следеће: - - - - - Примена техничких мера заштите на копу (спречавање подизања прашине); Избегавање коришћења масовних минирања за време сушног периода; Влажење површина и материјала;

Овде као и на још неколико места у овом поглављу, не види се обавеза примене ових мера! Поправити!

Одговор: Измењен је текст у складу са примедбама (стр. 251 – 252, поглавље 8.4).

Примедба 70: Стр. 210 – „Складиштење отпада у течном стању вршити у посудама за складиштење обезбеђеном непропусном танкваном која може да прими целокупну количину отпада у случају удеса (процуривања); Складиште опасног отпада мора бити ограђено, физички обезбеђено, закључано и под сталним надзором“ Где је ово складиште позиционирано? Не видим на ситуационим мапама....

Одговор: Складиште се налази на површинском копу Јужни ревер. Допуњено је поглавље 8.9, односно сада страна 255.

Примедба 71: Стр. 211, пише: „Пумпне станице и генерално пумпе у систему за третман отпадних вода, као и агитатори ће бити у затвореним просторијама и на тај начин ће бити минимизовано емитовање буке. Опет декларативно, мора бити обавеза!

Одговор: Измењена је реченица и сада гласи овако: „Након пуштања у рад система за одводњавање површинског копа и постројења за третман отпадних вода уколико се мониторингом буке утврди прекорачење буке у животној средини примениће се мера за смањење емисије буке услед рада пумпних постројења“ (страна 256, пасус 2, тачка 5).

Примедба 72: Стр. 213 – „У случају изливања штетних материја у водотоке, потребно је извршити одговарајуће анализе воде и предузети мере санације и заштите живог света водотока; Ово је обавезно! Поправити!

Одговор: Измењена је реченица на страни 259, тачка 6.

Примедба 73: Стр. 218: - „Оператер треба да настави са мониторингом у наредном периоду, с тим да се додаје још једно мерно место: река Велики после погона филтраже. Не само да треба да настави него мора да настави!

Одговор: Измењена је реченица и сада гласи: „Оператер је у обавези да настави са мониторингом у наредном периоду, с тим да се додаје још једно мерно место: река Велики после погона филтраже“ (страна 264).

Примедба 74: Стр. 232 – „У лежишту полиметаличне минералне сировине (Zn-Pb-Cu) „Тенка“– Северни ревер, производња је почела 1993. године и одвијала се четири године (1993, 1999-2001. године). Радови на откривци и откопавању руде су текли упоредо, тако

да је до 30.06.2011. године из полиметаличног лежишта Тенка откопано 575.800 t руде и око 2.565.000 t јаловине, што укупно износи око 3,1 милиона t ископина. Каже се да је производња била закључно са 2001 а да је до 2011 откопано толико? Елаборат о резервама је оверен са стањем на дан 30.06. 2011. године и од тада је прошло 14 година!? Све ово проверити, појаснити и усагласити!

Одговор: Производња из овог лежишта је била до 2001. Пресек за елаборат о резервама је рађен 30.06.2011, па је зато напсиано да је до тог датума откопана поменута количина руде. Обрисали смо датум 30.06.2011. па реченица сада гласи: „У лежишту полиметаличне минералне сировине (Zn-Pb-Cu) „Тенка“–Северни ревер, производња је почела 1993. године и одвијала се четири године (1993, 1999-2001. године). Радови на откривци и откопавању руде су текли упоредо, тако да је из полиметаличног лежишта Тенка откопано 575.800 t руде и око 2.565.000 t јаловине, што укупно износи око 3,1 милиона t ископина“ (страна 281).

Примедба 75: Стр. 233 и 235, пише исто: „Бушење експлоатационих минских бушотина, пречника 138 mm (4 бушилице) и 152 mm (2 бушилице), обавља се бушилицама на дизел погон, а утовар минираних стенске масе се обавља помоћу хидрауличних багера са обрнутом кашиком на дизел погон запремине кашике 5,6 m³ (6 багера) и 8,0 m³ (1 багер). Међутим, на стр. 72 ове Студије пише другачије. Каже се да је усвојен највећи пречник бушења од 150 mm који има пуно негативних ефеката по околину (више експлозива, појачан интензитет сеизмичких потреса, повећан домет разбацивања стенских комада и др.)? Нејасно је шта је онда истина икојим пречником ће се бушити? Ускладити ово.

Одговор: Реченица: „Бушење експлоатационих минских бушотина, пречника 138 mm (4 бушилице) и 152 mm (2 бушилице), обавља се бушилицама на дизел погон, а утовар минираних стенске масе се обавља помоћу хидрауличних багера са обрнутом кашиком на дизел погон запремине кашике 5,6 m³ (6 багера) и 8,0 m³ (1 багер)“ означава тренутну технику примене на површинском копу Северни ревер. Обрисана је ова реченица са стране 98 и стране 285 да не би правила забуну.

На крају, дописано је Поглавље 12 – СПИСАК КОРИШЋЕНЕ ЛИТЕРАТУРЕ

ОДГОВОРИ НА МИШЉЕЊЕ УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА „НЕ ДАМ НУ ДАУ“, ПИОНИРСКА 2/5, 19250 МАЈДАНПЕК

Примедба 1: Недостају локацијски услови – Према информацији о локацији предвиђено је да се непосредно мора предвидети исходовање Локацисјке дозволе (према новом Закону о планирању и изградњи потребно је приложити исходоване локацијске услове). Свакако је потребно дефинисати услове који су издати од надлежног одељења за грађевинске послове.

Одговор: На рударске објекте не примењује се Закон о планирању и изградњи (члан 1, став 2 Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20, 52/21, 62/23), већ Закон о рударству и геолошким истраживањима („Сл. гласник РС“, бр. 101/15, 95/18 – др.закон, 40/21).

Примедба 2: У поглављу 2.4. Подаци о потребној површини земљишта у m^2 за време извођења радова са описом физичких карактеристика и картографским приказом одговарајуће размере, као и површине која ће бити обухваћена када пројекат буде изведен – потребно је дефинисати површину, као и физичке карактеристике и картографски приказ како је то дефинисано називом поглавља. У описаном тексту у Студији се налазе дужине, ширирне простора, највиша и најнижа тачка копа као и висина етаже и посебан и пројектовани капацитет одлагалишта. Потребно је допунити студију траженим подацима у поглављу.

Одговор: Допуњено је поглавље.

Примедба 3. На основу које је пројектне документације извршена израда Студије - у документацији која се налази на сајту није у склопу документације приказан прилог 5, а на основу кога је израђена Студија.

Одговор: Списак документације на основу које је израђена студија дат је у поглављу „Увод“, под-поглавље „Подлоге за израду студије“.

Доставља пројекта није обавезна по закону по којем се води овај поступак. Грешком је дато у студији да се као прилог доставља ДРП, што је овом приликом исправљено. У студији је наведена целокупна пројектна документација која је у саставу допунског рударског пројекта који је предмет студије и која је уједно коришћена као подлога за израду студије.

Примедба 4. Студија је израђена у октобру 2024. год. Међутим, у поглављу 2.7 дефинисани су подаци до краја 2022. године. Уколико пак за израду Студије није била доступна документација из 2024. године, мада је тешко доказиво, 2023. година недостаје. На основу табела датих овим поглављем и графиконима (слике) потребно је дати мишљење о промени метеоролошких и климатских карактеристика за 20 година за колико је период израђен у Студији.

Одговор: Поглавље је допуњено подацима за 2023. годину и мишљење о промени метеоролошких и климатских карактеристика за 20 година. Подаци за 2024. годину нису убачени у Студију јер нису јавно доступни. Подаци за једну годину не могу значајно да утичу на тренд промене климатских карактеристика.

Примедба 5. Студијом није дефинисана ружа ветрова за подручје града Мајданпека у поглављу 2.7, како би се у наставку могао донети закључак да ли постоји утицај ветра на квалитет ваздуха након експлатације пројекта, као и током изградње. У Студији се Аутор студије позива на измену руже ветрова и зато је битно дефинисати почетну ружу ветрова.

Одговор: У студији је дата средња годишња учесталост ветра (%) по правцима у периоду 2002 – 2023. године, као и средња годишња брзина ветра (m/s) по правцима у периоду 2002 – 2023. године.

Примедба 6. У поглављу 2.7 није представљена као климатска карактеристика влажност ваздуха, што умногоме доноси до стрављања одређене микроклиме у поднебљу града Мајданпека.

Одговор: Додати су подаци о влажности ваздуха.

Примедба 7. У поглављу 2.8 у трећем пасусу налази се опис мањих природних локалитета. Потребно је дефинисати на коликим удаљеностима се налазе мањи природни локалитети од предметног пројекта.

Одговор: Додата су растојања.

Примедба 8. У поглављу 2.9 налази се описан пејзаж као и "шуме у Ђердапском подручју — Мајданпечка домена. Потребно је дефинисати на коликим удаљеностима се налази пејзажна карактеристика - Мајданпечка домена од предметног пројекта. Потребно је дефинисати да ли се изградњом на предметим КП угрожавају пејзажне карактеристике подручја, није описано ни у поглављу 5.

Одговор: У складу са примедбом поглавље 2.9 је допуњено.

Примедба 9. У поглављу 2.10 налазе се описана непокретна културна добра и дат је списак. Потребно је дефинисати на коликим удаљеностима се налазе непокретна културна добра од предметног пројекта.

Одговор: Допуњено је поглавље 2.10 са растојањима до непокретних културних добара.

Примедба 10. Студијом ниједним приказом нису дефинисани положаји свих предметних КП. На овај начин би се дефинисали положај предметног пројекта у односу на град, као и негативан утицај на животну средину и град Мајданпек.

Одговор: У графичким прилозима, прилог 2, дата је ситуациона карта површинског копа Северни ревер са приказом тренутног стања и катастарских парцела.

Примедба 11. Студијом у тачки 3.6.1.5 предвидено је одређивање сигурносних растојања при минирању. У даљим подпоглављима (3. 6.1.5.1, 3. 6.1.5.2, 3. 6.1.5.3, 3. 6.1.5.4, 3.6.1.5.5) дата су растојања ударних таласа минирања, али у графичкој документацији која прати Студију, ово није обрађено.

Сматра се да је битно дефинисати сигурносна растојања при минирању, како би дефинисао утицај на околину предметних радова на КП.

Одговор: Додат је прилог 19.

Примедба 12. Студијом није дефинисано да ли се одлагалиште јаловине налази на предметној локацији и да ли то представља део пројекта, или се очекује израда новог пројекта за потребе повећања капацитета одлагалишта јаловине.

Одговор: Као што је у студији наведено одлагалиште се налази са западне стране самог површинског копа, што је представљено и на сликама у студији и ситуационим плановима датим као прилог студије. Пројекат одлагања јаловине описан је у поглављу 3.4.2. студије. Мало смо кориговали текст у овом поглављу како би био јаснији, иако је на сликама све јасно приказано.

Примедба 13. Текст у погледу одлагалишта у поглављима 2.12 и 3.4.4 нису усаглашени.

Одговор: Поглавље 2.12. је о постојећим привредним и стамбеним објектима и објектима инфраструктуре и супраструктуре на локацији и у окружењу површинског копа. Поглавље 3. (у складу са законском регулативом и решењем о обиму и садржају студије) представља опис пројекта, а у подпоглављу 3.4.2. (поглавље 3.4.4 је премешено у

поглавље 3.4.2.) је описан пројекат одлагалишта површинског копа Северни ревер који је предмет студије и који тек треба да се реализује.

Примедба 14. Преправити текст у поглављу 3.4.4 - На слици 25 приказана су мерна места, док су на слици 28 дате локације одлагалишта јаловине.

Одговор: Сlike су добиле нову нумерацију. Ова примедба је усвојена и коригован је текст у Студији.

Примедба 15. Није јасно на који начин ће камиони допремати експлозив, дизел гориво до копа, као и на који начин ће камиони отпремати руду и јаловину.

Одговор: Додато је поглавље 3.6.2. „Транспорт“ и допуњена су поглавља 7.1 и 7.2.4.

Примедба 16. У поглављу 3.4.6 не слажу се бројеви табела у тексту и оно што приказују.

Одговор: исправљено. Поглавље 3.4.6. је изменама студије постало поглавље 3.6.4.

Примедба 17. Пројектом није дефинисана технолошка процесна шема постројења за пречишћавање отпадних вода.

Одговор: У Студији је на слици 3.40. дата Блок шема процеса за пречишћавање рудничких вода из површинског копа Северни ревер. Уз студију је додат графички прилог бр. 17 Технолошка шема процеса за пречишћавање рудничких вода копа Северни ревер (извор: ДРП откопавања површинског копа Северни ревер у Руднику бакра Мајданпек, Књига II.4: Технички пројекат постројења за пречишћавање рудничких вода са копова Северни и Јужни ревер у Мајданпеку, Свеска II.4.1: Техничко технолошки пројекат, ИРМ Бор, 2023.)

Примедба 18. Студијом нису дефинисани капацитети опреме, као и спецификације опреме која се користи у процесу пречишћавања отпадних вода.

Одговор: Прихваћена је примедба. У поглављу 3.6.4.2 додата је табела 3.29 са приказом основне опреме за рад постројења

Примедба 19. На који начин се допрема креч до постројења, дефинисати графички. Према опису, за 10 дана, потребно је предвидети силосе капацитета око 152t, што нигде није дефинисано Студијом.

Одговор: Додат је графички прилог бр. 17 Технолошка шема процеса за пречишћавање рудничких вода копа Северни ревер (извор: ДРП откопавања површинског копа Северни ревер у Руднику бакра Мајданпек, Књига II.4: Технички пројекат постројења за пречишћавање рудничких вода са копова Северни) на коме се види, а написано је и у студији испод Табеле 31. Хемијска карактеризација узорка воде након пречишћавања рудничких вода из копа Северни ревер (Експеримент бр. 2) да се из силоса креч допрема до постројења пужним транспортером.

У технолошком пројекту пречишћавања отпадних вода дефинисане су потребе за потрошњом креча. Дакле дневна потрошња креча је 15,2 t односно десетодневна потреба је 152 t, када се то преведе у метре кубне неопходан је силос од 50 m³ за складиштење креча за 10-дневну потрошњу. Потрошња креча дата је у поглављу 3.6.4. на старни 133 и у поглављу 3.7, страна 145. Капацитет силоса за креч дат је у табели 3.33, на старни 134.

Примедба 20. Која је количина сирове воде потребна за прављење кречног млека. Потребно је дефинисати и извор напајања водом. Да ли се у овом процесу врши пречишћавање сирове воде пре коришћења?

Одговор: У поглављу „3.6.4. Пречишћавање отпадних вода“ додато је под-поглавље „Припрема реагенаса“ у оквиру кога је дата количина воде потребна за припрему кречног млека и раствора флокуланта. Такође, додато је подпоглавље „Биланс потрошње сировина и воде“, као и извор воде за припрему реагенаса.

Примедба 21. У поглављу 3.4.7 Рекултивација, дефинисано је на страни 96, да се пошумљавање врши према прилогу 4. Поменути прилог се не налази у графичкој документацији Студије.

Одговор: Била је грешка у броју прилога. Требало је да пише број 9. Исправљено је у ревидованој студији. Поглавље 3.4.7. је постало поглавље 3.6.5. у ревидованој студији.

Примедба 22. Бројеви табела у целом поглављу 3.4.7 и текст у којима се спомињу нису усаглашени.

Одговор: Кориговано је.

Примедба 23. У поглављу 3.5 потребно је дефинисати количине енергената који се користе у предметном пројекту. У целом поглављу није дефинисана количина воде која се користи за припрему кречног млека.

Одговор: Потрошња енергената при откопавању дата је у табели „Табела 3.36. Потрошња нормативног материјала на откопавању“ (Табела 38 у првој (претходној) верзији студије). У ревидованој студији додата је потрошња енергената при одводњавању и при раду постројења за третман рудничких вода, што обухвата сву потрошњу енергената при раду п.к. Северни ревер, односно пројектовану потрошњу према ДРП који је предмет студије.

Примедба 24. У табели 38, на страни 101, дефинисане су количине материјала који се користи у предметном пројекту. Није јасно дефинисано у Студији, где ће се привремено одлагати дизел гориво, експлозиви, детонатори и слично јер су количине незанемарљиве. Студијом није дефинисан ниједан привремени објекат. Али је дефинисано следеће:

- Рад предметног пројекта се обавља 330 дана.
- Експлозив: За једну бушотину се користи 121,5 до 130,6 kg експлозива, што доводи до тога да се очекује да се за један дан искористи 6 852 kg, тј. 52 - 56 бушотина.
- Гориво: За један дан за рад машина потребно је 28 726 l горива, т 28,726 m³.

На основу свега овога а и каснијих поглавља потребно је одговорити на који начин се врши допрема и привремено чување и капацитет тих привремених објеката/резервоара и сл.

Одговор: Допуњено је поглавље 3.7. (поглавље 3.6. у првој верзији студије)

Примедба 25. На који начин је аутор Студије у поглављу 3.6.1 одбранио став: Не очекује се да ће се лебдеће фракције прашине проширити ван граница комплекса. Није јасно где је то обрађено како би то могло да се констатује.

Одговор: Површински коп Северни ревир је дубински и уз примену мера заштите животне средине не очекује се загађење ваздуха честицама прашине.

Примедба 26. У поглављу 3.6.3 нису дефинисане количине свих врста чврстог отпада који ће настајати на предметном комплексу, и није дата класификација и начин третмана/одлагања сваке врсте отпада.

Одговор: Допуњено је поглавље са количинама чврстог отпад који настаје на п.к. Северни ревир

Примедба 27. У поглављу 3.7 потребно је да се прикаже технологија третирања свих врста отпадних материја. У поглављу то није обрађено, стога се сматра да је обавеза да се поглавље допуни свим начинима третирања свих врста емисија, вода, и отпадних чврстих и течних материја.

Одговор: Допуњено је поглавље. Неке врсте отпада могу на различите начине да се збрињавају (третман, коришћење као секундарне сировине, коришћење за добијање енергије и сл.) тако да није описиван третман отпад. Према члану 26 Закона о управљању отпадом, обавеза произвођача отпада је да преда отпад оператеру које је овлашћено за управљање отпадом, уколико није у могућности да осигура поступање са отпадом у складу са овим законом.

Примедба 28. У поглављу 5.4, на страни 119 налази се реченица која није завршена.

Одговор: Исправљено. Завршена је реченица.

Примедба 29. Аутор Студије је у обавези да напише према којој законској регулативи је неки параметар у табели 43 - 45. Потребно је дефинисати шта се ради у случају када, како је и у самом закључку дефинисано, мерења покажу повећане вредности МДК и РВ.

Одговор: У поглавље „5.4. Земљиште“ додато је изнад табела, које сада носе бројеве: 5.1, 5.2. и 5.3., на основу којих законских прописа је извршено испитивање земљишта. У поглавље су додате и активности које се врше када се утврди прекорачење прописаних граничних вредности. Ове активности додате су и у поглавље „8.4 Мере заштите земљишта“.

Примедба 30. Потребно је дефинисати на основу ког Правилника се врши испитивање воде 4 пута годишње и зашто баш 4 пута годишње. Овом Студијом се може повећати/смањити број годишњих мерења у складу са сада важећом регулативом.

Одговор: Додато је објашњење изнад табела.

Примедба 31. У табели 47- 54 на страни 129 нису јасне боје у табели. Јасно је да је Аутор желео нешто да обележи, али је потребно да се постави и легенда уз табеле.

Одговор: Изнад табела 47- 54 (сада табеле 5.5 - 5.12) дато је објашњење боја приказаних у табелама.

Примедба 32. Табела 55 није јасна, јер текст који пише изнад табеле се не слаже са табелом.

Одговор: Табела 55. је у ревидованој студији добила број 5.13. табела је мало измењена и сада одговара називу табеле.

Примедба 33. Аутор Студије у поглављу 5.12 дефинише реченицом закључак однос чинилаца „Бављење пољопривредном производњом доводи до загађења земљишта одређеним супстанцама.“ Предмет ове Студије није пољопривредна производња већ изградња нових површинских копова и повећање капацитета јаловишта. Овакве констатације су јасне, али у овом случају потпуно непримењиве и непримерене и потребно је обрисати их из Студије.

Одговор: Прихвата се примедба. Констатација је обрисана из овог дела али је измењена реченица додата у поглавље „5.4 Земљиште“.

Примедба 34. Аутор Студије у истом поглављу реченицом „Овај простор налази се у подручју у којем се рударске активности врсе више од 60 година тако да су услови животне средине под већим или мањим директним утицајем ових активности свих ових година.“ сматра да нове технологије и технолошка достигнућа не могу да утичу позитивније на очување здравља људи и животне средине. Ова констатација је више него непримерена у Студији и оправдава се деценијско загађење животне средине у околини рударског басена Мајданпек и здравље људи које живи у околини.

Одговор: Прихваћена је примедба и преместили смо реченицу на почетак поглавља „5 Приказ стања животне средине на локацији и ближој околини (микро и макролокација)“ Овом реченицом смо хтели да кажемо да тренутно стање животне средине у неким сферама може да буде резултат дугогодишње рударске праксе у овом подручју.

Примедба 35. У поглављу 6.2 аутор Студије се води искључиво квалитетом ваздуха издува из машина приликом сагоревања дизел горива, продуктима експлозије, а не и квалитетом ваздуха који настаје као последица летења прашине и његовог квалитета након минирања.

Одговор: Прихвата се примедба. Делимично је измењено поглавље 6.2.

Примедба 36. Поглавље 6.3 - На који начин ће се тешка механизација кретати до пумпних станица. На који начин се врши коришћење адсорбената на земљаном простору. Аутор студије мора да нађе прикладније решење за евентуално просипање нафтних деривата на земљиште током рада машина или пуњења из мобилних цистерни.

Такође, нису дефинисана возила која врше рад у руднику у смислу запремина резервоара и слично, како би могло да се види да је техничко решење мобилним цистернама еколошки повољно.

Одговор: Прихвата се примедба. Допуњено је поглавље. Такође, допуњене су и мере заштите површинских и подземних вода и земљишта, које су дате у посебном поглављу студије (Поглавља 8.3. и 8.4.) .

Примедба 37. У поглављу 6.4 и 6.5 аутор студије не даје графички приказ утицаја од буке и вибрација приликом минирања и зонама која су угрожена приликом експлоатације предметног комплекса.

Одговор: Мониторинг буке ће се вршити након усвајања студије.

Примедба 38. У поглављу 6.6 Аутор студије се позива на минималне промене у ружи ветрова. Потребно је и приказати начин измене те руже ветрова, како би се пратило касније загађење ваздуха и осталих чинилаца променом изгледа предметног комплекса у граду и шире.

Одговор: Грешком је написано у студији да ће рударске активности изазвати промене у ружи ветрова. Површински коп већ постоји и не може утицати на промену руже ветрова. Допуњено је поглавље новим пасусом (пасус 2 у ревидованој Студији).

Примедба 39. Прегледом на сајту <https://a3.qeosrbija.rs/> предметне парцеле су у власништу Србија шума, а у оквиру Услови који су прилог Студије (поглавље 6.7 и 6.9), не наводи се никакви услови од стране власника земљишта, као ни уговор о међусобној сарадњи између Носиоца пројекта и Србијашума. За потребе Студије, од значаја је држати се Услови свих имаоца јавних овлашћења, јер се у условима дефинише на који начин се може, у овом случају вршити сечење шума, и тачних површина на којима се врше радови а уклањају се шумски капацитети краја.

Одговор: По члану 103 Закона о рударству и геолошким истраживањима, став 5) доказ о праву својине, односно посебан акт Владе о утврђивању јавног интереса за период од најмање пет година у случају експлоатације резерви минералних сировина који су од стратешког значаја за Републику Србију, за површине на којима је планирана изградња рударских објеката и извођење рударских радова, осим у случају нафте и гаса када се доставља доказ о праву коришћења, закупа и/или сагласности, односно праву службености за период од најмање једне године, као и писана изјава подносиоца захтева са списком свих катастарских парцела обухваћених рударским радовима за које су решени имовинско-правни односи или су обухваћени актом Владе о утврђивању јавног интереса. За површине на којима је проглашен јавни интерес или нису решени имовинско-правни односи доставља се изјава инвеститора да ће до пријаве извођења радова по предметном пројекту решити имовинско-правне односе. Рудник ће фазно сходно динамици извођења радова дефинисаној у пројекту вршити пријаву радова Министарству рударства и енергетике и решавати имовинско правне односе за површине за које буде било потребе.

Примедба 40. У поглављу 6.8 Аутор Студије дефинише да ће се смањити и елиминисати негативни утицаји на животну средину, што је потпуно у супротности са свим претходним поглављима тачке 6 студије и поглавља 5.12. У свим поглављима тачке 6, написано је да се утицај смањује на минимални, а овде да је елиминисано, док је поглавље 5.12 већ коментарисано.

Одговор: Поглавље 6 обухвата мере којима се може смањити, а где је то могуће и спречити негативни утицаји на животну средину.

Примедба 41.

На који начин се у поглављу 6.10 дефинише да нема утицаја на комуналну инфраструктуру. Повећава се број камиона који ће пролазити саобраћајном инфраструктуром, такође, како Носилац пројекта није дефинисао одакле вода за производњу кречног млека, потребно је и ово поглавље ускладити након што се дефинише одакле сирови вода.

Одговор: Саобраћај се одвија унутар п. к. Северни ревер, камиони предвиђени за транспорт руде и јаловине не користе јавне саобраћајнице. Јавни саобраћај користе само путничка возила компаније а предузимају се мере редовног прања возила у перионицама на излазним капијама. За припрему кречног млека користи се пречишћена вода из акумулације Северни ревер. За почетак рада постројења за третман отпадних вода користиће се вода из акумулације Јужни ревер тако да постројење неће утицати на водоводну инфраструктуру града Мајданпека.

Примедба 42. У поглављу 6.12 на страни 192 наводе утицаји на Мали и Велики Пек што је у претходним поглављима описано. Није јасно да ли се воде са предметног комплекса испуштају у Мали и Велики Пек, и које су сад ово воде из погона дробљења. Да ли је то део предметног пројекта или је то у близини комплекса.

Одговор: Не постоји кумулативни утицај на површинске воде допунског рударског пројекта откопавања површинског копа Северни Ревир са другим пројектима јер се отпадне воде са површинског копа Северни ревер не испуштају у животну средину, тако да смо у ревидеованој студији избацили овај опис јер је тренутно стање животне средине, тј. стање површинских и подземних вода приказано у поглављу 5.5. У поглављу 6.12. је био дат приказ отпадних вода из погона дробљења на површинском копу Јужни ревер и исте су обрисане јер нису предмет ове студије.

Примедба 43. Поглавље 7 је описано уопштено. У поглављу нису дефинисани утицаји у случају удеса. Удесна ситуација се може десити некада а може и никада. Аутор Студије је у обавези да предвиди утицај на животну средину у случају удеса а не да констатује да се до сада то никада није десило и да постоје интерни документи у случају удеса.

Потребно је дефинисати за све наведене могуће удесне ситуације. Такође, уколико објекат за складиштење експлозива не представља предмет пројекта није јасно зашто је наведен у пројекту.

Одговор: За објекте Рудника бакра Мајданпек и извођење активности у оквиру њих израђена је Процена ризика од катастрофа, Део 2. Огранак Рудници бакра Мајданпек, Бор 2024. и План заштите и спасавања за „SERBIA ZIJIN COPPER DOO BOR“ BOR, Бор 2025. године, на који је оператер прибавио сагласност надлежног органа – МУП Републике Србије, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Бору, 07.8.2. број 217-1489/2025 од 27.02.2025. (Додато у поглављу 7).

Примедба 44. У поглављу 7 потребно је Студију допунити и удесом, као и реакцијом на тај удесни сценарио у случају привременог складиштења великих количина експлозива.

Одговор: У складишту експлозива складиштиће се само компоненте експлозива које нису експлозивне, које се на минском пољу мешају и чине експлозивну смешу, а затим се врши пуњење минских бушотина. Удесна ситуација која може да се деси на складишту је само пожар. У складу са примедбом и подацима и карактеристикама експлозива који се користи на површинском копу измењено је и допуњено поглавље 7.1, од 234 до 239 стране.

Примедба 45. На основу чега је Аутор студије одлучио да само за креч и флокулатор приложи МСДС листе уз Студију а не и за експлозиве, горива, и остале материје које се користе.

Одговор: У складу са примедбом додали смо и безбедносне листове за остале хемикалије које се користе у руднику. Реч је о стандардним уљима, мазивима, гориву који се користе за рад механизације на површинском копу.

Примедба 46. У поглављу 9 Програм праћења утицаја на животну средину у делу Мониторинга ваздуха, испод табеле је дефинисано да се врши континуално мерење, док је у табели написано да се мерење врши 56 пута. Чланом 5 Уредбе о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања ("Сл. гласник РС", бр. 5/2016), Мерење емисије загађујућих материја врши се као: периодично или континуално. Захтев у табели се не слаже са текстом испод табеле. Дефинисати да ли је потребно заиста пратити 56 пута годишње или је ипак потребно предвидети континуално мерење емисија загађујућих материја. Дефинисати и по којој законској регулативи је дефинисан број од 56 мерења.

Одговор: Праћење квалитета ваздуха, као што је написано у поглављу 9.2., врши се у складу са Законом о заштити ваздуха („Сл. Гласник РС“, број 36/2009, 10/2013 и 26/2021др. закон) и Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/2010, 75/2010 и 63/2013). Уредба о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Сл. гласник РС“, бр. 5/2016) регулише мерења емисија из стационарних тачкастих емитера, и није применљива на мерења квалитета ваздуха. Испод табеле 9.2.1. додато је на основу које регулативе је одређен број мерења.

Примедба 47. У поглављу 9 одељак Мониторинг површинских вода,

- није дефинисано на основу које законске регулативе је дефинисано да је потребно 4 пута годишње вршити испитивања.
- Законом је обавезно праћење површинских вода пре и после испуштања отпадних токова. дефинисати у табели 85 ове податке
- у табели где су дефинисане локације за квалитет површинских вода, табела 85 , додати и мемо место : река Велики после погона филтраже.

Одговор: У поглављу „9.3 Мониторинг квалитета вода у животној средини околине површинског копа Северни ревер“ грешком је остало да треба додати мерно место на реци Велики Пек после филтраже јер се у овом поглављу прописује мониторинг само у околини п.к. Северни ревер.

Са површинског копа се не испуштају отпадне воде у животну средину па није ни написано у табели 85 у првој верзији Студије (сада табела 9.3.1) да се испитивање површинских вода врши пре и после места испуштања отпадних вода. Овом студијом изабрано је да се на водотоцима у околини п.к. Северни ревер, врши праћење квалитета вода ради оцене евентуалног утицаја површинског копа на исте. Додат је пасус 3 у поглавље 9.3.1. Законски и подзаконски акти који регулишу испитивање површинских вода на прописују број испитивања површинских вода у могућој зони утицаја објеката. Број од четири мерња у току године је изабран према устаљеној пракси.

Примедба 48. У поглављу 9 одељак Мониторинг подземних вода

- није приказана слика позиција нових пијезометара
- потребно је дефинисати на основу ког члана законске регулативе је дефинисан број мерења подземних вода.

Одговор: Позиција нових пијезометара била је дата на слици 46 и слици 49 (сада слика 9.3.2. и слика 9.5.2). Законска регулатива не дефинише број потребних мерења у току године. За број мерења изабрано је да се једно испитивање изврши у периоду великих вода (хидролошки максимум) а друго у периоду малих вода (хидролошки минимум). У складу са добијеном водном сагласношћу измењено је да се ниво подземних вода мери континуално.

Примедба 49. У поглављу 9 одељак Мониторинг отпадних вода потребно је дефинисати на основу ког члана законске регулативе је дефинисан број мерења отпадних вода. У складу са којом табелом је вршено дефинисање тог броја мерења 4.

Одговор: Оператер не испушта отпадне воде у животну средину па ни у површинске воде, тако да у складу са Законом о водама није у обавези да врши испитивање отпадних вода, и да доставља податке надлежном органу. Оператер ће вршити редовна испитивања отпадних вода у сопственој лабораторији за потребе рада постројења и коришћења пречишћене воде у флотацији, као и за потребе интерног мониторинга квалитета отпадних вода. Ради појашњења у поглавље 9.3.3. убачен је нови пасус (пасус 3) и измењен је пасус 3 из претходне верзије студије (пасус 4 ревидованој студији).

Примедба 50. У поглављу 9 одељак Мониторинг земљишта

- Према Уредби о системском праћењу стања и квалитета земљишта ("Сл. гласник РС", бр. 88/2020), потребно је вршити мерења земљишта пре почетка рада комплекса и након годину дана од 1 испитивања. Након 1 годину рада комплекса, мониторинг радити на сваких 5 година, по фиксним дубинама од 0–30 cm и 30-60cm. У складу са овиме дефинисати број мерења у Студији.

Одговор: Поменута Уредба се односи на испитивање квалитета земљишта у државној и локалној мрежи мониторинга.

Власник или корисник земљишта или постројења, чија делатност, односно активност може да буде или јесте узрок загађења и деградације земљишта, врши мониторинг земљишта у складу са Правилником о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 102/20), што је и написано у поглављу 9.4. Студије. У овом поглављу дата је учесталост мониторинга квалитета земљишта у складу са наведеним Правилником.

Примедба 51. У поглављу 9 одељак Мониторинг буке

- Потребно је дефинисати број мерења годишње. У студији то није дефинисано.
- Потребно је дефинисати да ли мерна места која су наведена као план већ представљају мерна места, или се она додају.

Одговор: У студији је наведено да се према Закону о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 96/2021), члан 23. редовно периодично мерење нивоа буке у животној средини оператер постројења које емитује буку врши једном у три године. Додат је поднаслов „учесталост мерења“.

Мерења буке ће се вршити на устаљеном мерном месту – MM1 - испред стамбене зграде у улици Рудничка 2 и на новом мереном месту MM2 - мерно место у Пролетерској улици у близини стадиона. Мало је измењен пасус број 2 како би било јасније.

Примедба 52. У поглављу 9 није дефинисано праћење количине чврстог отпада који је наведен у претходним поглављима Студије.

Одговор: Додато је поглавље број 9.6. „Мониторинг отпада“

Примедба 53. У целој студији није дефинисано којим надлежним институцијама се достављају Извештаји о мониторингу. Потребно је дефинисати.

Одговор: У поглављима мониторинга додата је обавеза достављања извештаја надлежним органима. Такође, додато је поглавље 9.7. „9.7 Извештавање за национални регистар извора загађивања.

Услови:

1. Приложени водни услови (број 000377341 2023 14843 000 000 000 001) издати од стране Републичке дирекције за воде, дана 18.12.2023 престају да важе уколико у том року није поднет захтев за издавање водне сагласности. Уз ревизију Студије потребно је приложити или водну сагласност или важеће водне услове.

Одговор: Оператер је на техничку документацију, под називом Допунски рударски пројекат откопавања површинског копа „Северни ревер“ у руднику бакра Мајданпек прибавио Решење о издавању водне сагласности (Решење о издавању водне сагласности, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, Број: 002386021 2024 14843 001 001 325 026, датум: 30. 09. 2024., Београд) које је приложено уз ревидовану Студију.

Решењем о издавању водне сагласности утврђено је да је техничка документација под називом Допунски рударски пројекат откопавања површинског копа „Северни ревер“ у руднику бакра Мајданпек, урађена у складу са Водним условима број 000377341 2023 14843 000 000 000 001 од 18.12.2023. године.

2. Водни услови, тачка 4.4. налаже да се у студији уради хидрографски положај, сливне површине и плавне зоне у оквиру локације разматраног подручја површинског копа „Северни Ревир“ РБМ. У Студији није пронађена тражена анализа.

Одговор: Сливне површине дате су у поглављу 2.6.1, на странама 46 - 48.

3. Према водним условима, тачке 4.16, 4.12, 4.15, 4.25, 4.24, 4.29, 4.30, 4.31, 4.32 нису обрађене у Студији. Потребно је Студију допунити описима.

Одговор:

Тачка 4.12. у тачки 3.8.2. додато је из ДРП откопавања п.к. Северни ревер у РБМ да „није предвиђена санитарно-фекална канализација, већ ће се за потребе запослених на одговарајућим локацијама унутар површинског копа инсталирати преносни тоалети чије ће се пражњење реализовати у градску канализацију“. На ДРП је добијена водна сагласност.

Тачка 4.15., обрађена ДРП, приказана је у Студији у поглављу 3.6.3. и 3.8.2. На ДРП је добијена водна сагласност.

Тачка 4.16., додата реченца у тачки 3.7.2. Студије.

Тачка 4.24. Складиштење сировина за постројење за третман отпадних вода описано је у студији. Складиштење опасних материја и отпада ће се вршити у постојећим објектима РБМ који нису предмет овог пројекта.

4.29, 4.30, 4.31, 4.32, Складитење нафтних деривата и других опасних материја врши се у постојећим објектима РБМ који нису предмет овог ДРП.

4. Према водним условима, тачка 4.36, потребно је предвидети адекватно техничко решење у циљу спречавања загађења површинских и подземних вода. Студијом није дефинисано никакво техничко решење, осим чињеница да се површинске воде узоркују пре и после испуштања отпадних вода из комплекса, и да се свакако и пре и после упуштања, воде загађене. Техничким решењем је потребно дефинисати на који начин се спречава загађење површинских вода.

Одговор: Оператер је на техничку документацију, под називом Допунски рударски пројекат откопавања површинског копа „Северни ревер“ у руднику бакра Мајданпек прибавио Решење о издавању водне сагласности (Решење о издавању водне сагласности, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, Број: 002386021 2024 14843 001 001 325 026, датум: 30. 09. 2024., Београд) које је приложено уз ревидовану Студију.

Решењем о издавању водне сагласности утврђено је да је техничка документација под називом Допунски рударски пројекат откопавања површинског копа „Северни ревер“ у руднику бакра Мајданпек, урађена у складу са Водним условима број 000377341 2023 14843 000 000 000 001 од 18.12.2023. године.

ОДГОВОРИ НА ПРИМЕДБЕ „РЕГУЛАТОРНИ ИНСТИТУТ ЗА ОБНОВЉИВУ ЕНЕРГИЈУ И ЖИВОТНУ СРЕДИНУ“, ДОСИТЕЈЕВА 30/3, БЕОГРАД

Примедба 1: I Носилац пројекта прибегава подели пројекта на више мањих целина

У студији се наводи да је допунски рударски пројекат откопавања површинског копа Северни ревер у руднику бакра Мајданпек, Институт за рударство и металургију Бор, Бор, 2023. године израђен раду оптимизације завршне контуре површинског копа, планирањем и пројектовањем фазног развоја радова применом... Подносилац указује да је пројекат који је обухваћен студијом само део пројекта експлоатације руде бакра на Северном реверу рудника бакра у Мајданпеку те да није могуће раздвојити експлоатацију рудног ела „Тенка“ и избор завршних контура копа и представити га као одвојени пројекат. Поред тога, површински коп се састоји из више различитих рудних тела, а Носилац пројекта обухвата само једно. Наведено потврђује и израђивач студије који у студији наводи да лежиште бакра „Северни ревер“ обухвата рудна тела: „Централно рудно тело“, „Долови 1“ и „Долови 2“ и „Стари Душан“, те пружа одређене податке о садржини руда у наведеним рудним телима, али их ни на који начин детаљније не анализира.

Чињеница да се инвестиционо-технолошка документација израђује у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима и Законом о планирању и изградњи није од значаја за ово питање имајући у виду да се Законом о процени утицаја на животну средину уређује поступак процене утицаја на животну средину, као и обим и садржај студије о процени утицаја на животну средину.

Наиме, рударски пројекти се припремају за различите фазе реализације рударских активности:

- Геолошка истраживања;
- Припремни радови (отварање рудника и формирања одлагалишта рударске раскривке и изградња инфраструктуре);
- Експлоатација рудника (радови на производњи рудника на експлоатационом пољу, одлагање рударског отпада);
- Затварање рудника и мониторинг.

Закон о процени утицаја на животну средину, не регулише могућност израде процене утицаја на животну средину по фазама реализације или изградње појединих објеката: коп (јама или површински коп), објекти припреме и прераде руде; објекти за пречишћавање отпадних гасова и вода; одлагалишта рударске раскривке, јаловине, муља, чврстог отпада, емулзија, амбалажног и другог отпада; енергетски објекти, објекти инфраструктуре: електроразводна мрежа, путеви, пруге, водовод, канализација и др.

За ове фазе пројекта, могу се израдити засебне студије о процени утицаја:

1. За фазу геолошких истраживања (уколико су радови или активности планирани у оквиру ове фазе реализације пројекта налазе на Листи I или Листи II Уредбе о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину);
2. Јединствена процена утицаја за фазе: припремни радови, експлоатација, прерада и затварање рудника.

Подносилац, додатно указује да је неопходно предметне одредбе тумачити у складу са сврхом и циљем Закона о процени утицаја на животну средину, акоји у члану 2. став 1 (5) прописује да се процена утицаја на животну средину спроводи *са циљем да се прикупе подаци и предвиде штетни утицаји одређених пројеката на живот и здравље људи, флору и фауну, земљиште, воду, ваздух, климу и пејзаж, материјална и културна добра и узајамно деловање ових чинилаца, као и утврде и предложе мере којима се штетни утицаји могу спречити, смањити или отклонити имајући у виду изводљивост тих пројеката. Наведена сврха се не може остварити оваквим захтевом за одређивање обима и садржаја процене утицаја на животну средину.*

Наиме, „пројекат“ који је обухваћен студијом само је део пројекта експлоатације руде бакра на Северном ревиру рудника бакра у Мајданпеку те није могуће радвојити експлоатацију рудног тела „Тенка“ и избор завршних контура копа и представити га као одвојени пројекат. Поред тога, површински коп се састоји из више различитих рудних тела, а Носилац пројекта обухвата само једно. Наведено потврђује израђивач студије који у студији наводи да лежиште бакра „Северни ребир“ обухвата рудна тела: „Централно рудно тело“, „Долови 1“ и „Долови 2“ и „Стари Душан“, као и да се након примарног дробљења руда са Северног ревира спаја са рудом са Јужног ревира и шаље на даљи процес обраде- флотација, згушњавање и финално на складиште концентрата бакра (није предмет захтева за одређивање обима и садржаја), те да се дефинитивна флотацијска јаловина из процеса прераде руде бакра транспортује до згушњивача јаловине, а затим на флотацијско јаловиште „Ваља Фундата“, односно, у случају акцидента на акцидентно јаловиште „Шашки поток“. Наведене рударске активности и технолошки процеси ће се одвијати истовремено, а не фазно. Носилац пројекта планира да предметне објекте користи у једном производном и технолошком процесу. Није, дакле, могуће раздвојити ове пројекте, представљајући их као самосталне целине за које се могу израдити посебне студије о процени утицаја на животну средину јер исти немају никакву самосталну функцију, већ чине јединствену функционалну целину. Такође, није могуће ни израђивати студије о процени утицаја на животну средину за сваку појединачну фазу. Носилац пројекта не анализира адекватно ни кумулативне утицаје са претходно наведеним радовима, он их не квалификује нити квантификује, а нарочито не прописује мере које ће их отклонити или умањити. Тако, израђивач студије наводи *да је површински коп Северни ребир у саставу Рудника бакра Мајданпек у оквиру кога*

функционишу Површински коп Јужни ревер, припрема руде која обухвата примарно дробљење флотација и филтража, затим флотацијско јаловиште „Ваља Фундата“, акцидентно флотацијско јаловиште „Шашки поток“ и одлагалишта стенске масе Исток, Мали Ујевац, Камсионско одлагалиште. У поглављу 2.10 дат је положај ових објеката у односу на површински коп Северни ревер, те да се руда откопана на п.к. северни Ревер примарно дробе у оквиру дробиличног постројења Јужног ревера, а затим се транспортује у погон филтрације на концентрацију руде бакра. У оквиру погона филтрације налази се и погон филтраже смештен у насељу Дебели луг. Флотацијска јаловина одлаже се на флотацијском јаловишту „Ваља Фундата“. У случају прекида у одлагању флотацијске јаловине на јаловиште „Ваља Фундата“ (прекид рада пумпи и сл.) флотацијска јаловина се одлаже на локацију флотацијско јаловиште „Шашки поток“.

Даке, Носилац пројекта паушално идентификује да ће неких кумулативних ефеката бити и то само у односу на друге делове површинског копа за који идентификује да је његов саставни део (!?) и површински коп Јужни ревер, а онда приказује одабране податке о лабораторијским анализама воде из 2023. године, али онда из наведеног не извлачи никакве закључке у погледу утицаја, не идентификује ризике нити их квантификује. Након тога прелази на „анализу“ кумулативних утицаја на буку и земљиште, где даје неке паушалне описе ни на који начин их не доводећи у везу са предметним пројектом. На основу чега је израђивач студије одлучио да се кумулативни утицаји огледају само у утицајима на воде, земљиште и буку? Наведено нарочито чуди имајући у виду да се најзначајнији кумулативни ефекти очекују приликом емисије полутаната у ваздух (а како израђивач студије и наводи у Захтеву за одређивање обима и садржаја студије). Имајући све претходно наведено у виду, не чуди што израђивач студије не предвиђа нити једну меру за отклањање и умањење ових утицаја нити их даље анализира.

Одговор: Пројекат је израђен у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима („Сл. гасник РС“, бр. 101/15, 95/18 – др. закон, 40/21).

Површински коп „Северни ревер“ обухвата лежиште „Северни ревер“, у коме се налазе рудна тела „Долово 1“, „Долово 2“, „Стари Душан“ и „Централно рудно тело“ и лежиште „Тенка“ - Северни ревер, тако да откопавање површинског копа Северни ревер у руднику бакра Мајданпек обухвата откопавање у наведеним лежиштима, у границама дефинисане контуре површинског копа, што се наводи на више места у Захтеву, тако да није тачна констатација подносиоца жалбе да се експлоатација рудног тела „Тенка“ раздваја и представља као одвојени пројекат, и да носилац пројекта пројектом обухвата само једно рудно тело.

У поглављу 6.12. је написано следеће: „Кумулативни утицај погона РБМ на квалитет ваздуха прати се мониторингом квалитета ваздуха на 5 локација у околини објеката рудника. Утицај објеката РБМ на квалитет ваздуха приказан је у поглављу 5.6. и поглављу 6.2“.

Кумулативни утицај на воде не постоји, јер нема испуштања отпадних вода са локације површинског копа Северни ревер у површинске воде, што је наведено у поглављу 6.12. Кумулативни утицаји на буку и квалитет земљишта су дати на основу резултата испитивања у поглављу 5.

Мере за смањење утицаја пројекта на животну средину дате су у поглављу 8 предметне студије.

Примедба 2: „Студија о процени утицаја на животну средину је непотпуна и не садржи све елементе предвиђене Законом о процени утицаја на животну средину и правилником који регулише њену садржину“

Закон о процени утицаја на животну средину и Правилник о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 69/05) („Правилник“) детаљно регулишу садржину студије о процени утицаја на животну средину. С тим у вези, Подносилац истиче да Студија о процени утицаја на животну средину садржи низ мањкавости, због којих представља неуреан поднесак, у смислу члана 59. Закона о општем управном поступку („Сл. Гласник РС“, бр. 18/16, 95/18 и 2/23), на чију примену недвосмислено упућује чл. 34а Закона о процени утицаја на животну средину. Стога, Подносилац скреће пажњу Насловном органу да је био дужан да поступи у складу са чланом 16. у вези са чланом 9. Закона о процени утицаја на животну средину.

Примедба 3: „1. Нејасно утврђен плански основ за реализацију пројекта“

Међу прилозима Захтева, под бројем 3 Студије налази се информација о локацији IV бр. 350107/2023-03 издата од стране Општинске управе општине Мајданпек, дана 02.10.23. године.

У поглављу 2.3 Копија плана катастарских парцела на којима се предвиђа извођење пројекта са уцртаним распоредом свих објеката и Информацији о локацији бр. 350-107/2023-03, наводи се:

Плански основ за издавање информације о локацији је Просторни план општине Мајданпек („Службени лист општине Мајданпек бр. 15/12“).

Информацијом о локацији се наводи следеће: С обзиром да за парцеле 624/1, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1034/1, 997/2, 624/18, 624/2, 619/1, 1055, 1054, 1053, 620/11, 620/12, 1056, 1049,

1048, 1068, 1130, 620/6, 620/13, 1071, 1072, 1074, 1065, 1066, 620/30 и 320/29 К.О. Мајданпек Просторним Планом општине Мајданпек нису дефинисана правила откопавања површинског копа, Просторни план ће се спроводити двојако:

- 1) Индиректно: Применом планских решења у другим просторним плановима подручја посебне намене чији се обухват преклапа са подручјем овог Просторног плана, односно, Просторним планом подручја посебне намене за борски и мајданпечки рударски басен.
- 2) Непосредно: Издавањем Информације о локацији и Локацијске дозволе планских решења и пропозиција овог Просторног плана.

Садржина информације о локацији не садржи прецизне одредбе правила уређења и грађења, као и правила откопавања површинског копа, нит је дата информација о намени земљишта за парцеле за које је издата информација.

Подносилац указује да у информацији о локацији није дата намена површина за предметне катастарске парцеле, нису представљена прецизна правила уређења и грађења, те наглашено да се правила откопавања површинског копа прописују израдом Просторног плана подручја посебне намене Борско- мајданпечког рударског басена, за које је донета само одлука о изради („Сл. гласник РС, бр. 70/2011).

На веб презентацији општине Мајданпек [https://majdanpek.rs/strategije i planovi](https://majdanpek.rs/strategije_i_planovi), налази се Просторни план општине Мајданпек, за чији је временски хоризонт одређена 2025. година, на основу чега Подносилац указује да предметни плански документ не може

бити плански основ и да на основу информације о локацији није утврђен јавни интерес за отпочињање предметних радова и изградњу.

Одговор: Информација о локацији је званичан документ који је издала општинска управа општине Мајданпек. Плански основ дат је у Информацији о локацији што је описано и у поглављу 2.3. Просторни план Општине Мајданпек (број 06-60/11 од 10.10.2012.г) је тренутно важећи просторни план и био је на снази у току израде пројектне документације која је предмет студије и предметне студије.

Примедба 4: „2. Пројекат је планиран на парцелама у својини Републике Србије“

Чланом 12. став 1 (2) Закона о процени утицаја на животну средину, прописано је да студија о процени утицаја на животну средину садржи опис локације на којој се планира реализација пројекта.

У поглављу 2.3 Копија плана катастарских парцела на којима се предвиђа извођење пројекта са уцртаним распоредом свих објеката, дат је списак свих катастарских парцела на којима је планирано откопавање руде на површинском копу „Северни ревир“ и то: 624/1, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1034/1, 997/2, 624/18, 624/2, 619/1, 1055, 1054, 1053, 620/11, 620/12, 1056, 1049, 1048, 1068, 1130, 620/6, 620/13, 1071, 1072, 1074, 1065, 1066, 620/30 и 620/29 све К.О. Мајданпек.

Претрагом интернет портала еКатастар- јавни приступ Републичког геодетског завода, на дан 23.01.2025. године, установљено је да катастарске парцеле бр. 624/1, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 997/2, 624/18, 1054, 1056, 1049, 1048, 620/13, 1071, 1072, 1074, 1065, 620/3, 3670, 1066 и 620/29 К.О. Мајданпек, представљају јавну својину Републике Србије, на којој право коришћења има Јавно предузеће „Србијашуме“, к.п. бр. 1034/1, 619/1, 1055, 1068 представљају својину општине Мајданпек, док само к.п. бр. 624/2, 1053, 620/11, 620/12, 1130 и 1620/6 представљају својину Републике Србије, са уписаним правом коришћења Serbia Zijin Copper d.o.o. Бор, са забележбом покренутог поступка по захтеву за упис права приватне својине.

Обзиром да је Носилац пројекта „Serbia Zijin Copper“ д.о.о. Бор, који на овим парцелама немс право својине, поставља се питање, по ком правном основу је приватној компанији омогућено планирање реализације пројекта откопавање руде на површинском копу „Северни ревир“?

Члан 50. став 2 (2) Закона о рударству и геолошким истраживањима („Сл. гланик РС“, бр. 101/15, 95/18 и 40/21) гласи:

Носилац истраживања дужан је да прибави доказ о праву коришћења, закупа, сагласности власника, односно, службености на земљишту, као и о условима за предузимање мера техничке заштите од надлежне установе за заштиту споменика културе, на којем планира да изведе пројектоване истражне радове (истражне бушотине, раскопе, истражне етаже, истражне рударске радове и др.), пре почетка извођења истих радова.

Такође, обзиром на велику количину шумског земљишта на коме је планирано откопавање руде и велики број заштићених биљних врста и заштићених станишта (према условима Завода за заштиту природе) Подносилац указује да је било неопходно прибавити услове надлежног предузећа за газдовање шумама- ЈП „Србијашуме“.

Одговор: Према Закону о рударству власништво над земљиштем за пројекат или јавни интерес је потребан за пријаву радова по ДРП (након добијања одобрења - није потребно

за одобрење од МРЕ за ДРП - члан 103. Закона о рударству). Пренамена земљишта се врши према закону који регулише ту област.

Проширење површинског копа се врши у оквиру одобреног експлоатационог поља. Нове површине које ће бити заузете су већ између или поред деградираних површина. С обзиром на површине под шумама у окружењу и положај нових површина у односу на површински коп, заузимање нових шумских површина неће имати значајан негативан утицај на очување биљног и животињског света у овом подручју.

Примедба 5: 3. Недостаје потпун и адекватан опис пројекта

Подносилац указује, да се површински коп Северни ревер, састоји од више лежишта, која су различитог хемијског састава. Најзначајније лежиште је лежиште „Тенка“.

С тим у вези, у анализама које су приказане у Студији о процени утицаја на животну средину у потпоглављу 3.4.1 *Опис главних карактеристика производног поступка*, достављени су подаци који се односе на састав композитног узорка, а не сваог тела посебно. Такође, Подносилац истиче, да у достављеним тебелама, израђивач студије није приказао податке о присуству арсена, кадмијума и никла, које руда свакако садржи.

Наведени хемијски елементи морају бити праћени, у складу са подзаконским актима о квалитету ваздуха и отпадних вода, па остаје нејасан пропуст да се доставе детаљније информације о кретањима ових хемијских елемената.

Одговор: Опис пројекта је допуњен. У поглављу је дат састав руде сваког тела посебно (табеле 3.6. и 3.7).

Примедба 6: Нејасан утицај отпадних рудничких вода

У поглављу 3.4.6 Пречишћавање отпадних вода Захтева, представљен је одабрани третман за пречишћавање отпадних рудничких вода, у коме се између осталог наводи:

У табели 25 (Подносилац претпоставља да се односи на табелу бр. 29), приказан је квалитет акумулираних вода у површинском копу Северни ревер, воде су узорковане од стране Инвеститора, 2020. године, као и квалитет вода након пречишћавања који се базира на вредности (табела 24, претпоставља се да је у питању бр. 30) (Извор: Допунски рударски пројекат откопавања површинског копа Северни ревер у рудника бакра Мајданпек, Књига II.4, Технички пројекат постројења за пречишћавање рудничких вода са копова Северни и Јужни ревер у Мајданпеку, Свеска II.4.1, Техничко-технолошки пројекат, Бор 2023. године). Анализе су рађене зарад утврђивања улазних параметара за пројектовање система за третман рудничких вода.

Инвеститор је спровео лабораторијске експерименте и финално је одабран технолошки процес пречишћавања рудничких вода хемијском неутрализацијом кречним млеком. Након природне седиментације у седиментационим базенима, пречишћена вода ће се препумпати у базен за процесну (технолошку) воду у оквиру погона филтрације.

Подносилац указује да су предметне анализе квалитета акумулираних вода израђене пре непуних пет година, 2020. године, што је период у току кога је спроведена интензивна рударска експлоатација и производња, те је вероватно да је долазило до измена квалитета рудничких вода.

Даље, у поглављу 5. Приказ стања животне средине на локацији и ближој околини (микро и макролокација) – Воде, представљени су резултати испитивања површинских

вода за 2023. годину (IV Резултати испитивања површинских вода за 2023. годину IV квартал), где се јасно може приметити да су на местима узорковања пре и после улива отпадне воде рудничког басена Мајданпек, на рекама Мали и Велики Пек, вредности одређених полутаната у одређеним периодима показују да су на низводним местима река Мали Пек лошијег квалитета, док је у одређеним периодима су незнатној разлици у односу на места пре улива отпадних рудничких вода (прекорачења се, између осталог, огледају у повишеном нивоу следећих материја: рН вредности, електропроводљивости, сулфата, бакра, цинка, гвожђа, кадмијума, мангана и сл.).

У поглављу 6.3 Кумулативни утицај на воде наводи се: Из резултата анализа се може запазити утицај активности РБМ на квалитет површинских вода, међутим није јасно шта утиче на квалитет Великог Пека након улива потока Калуђерица, а пре спајања са Малим Пеком. Сматрамо да је потребно увести мерно место након филтраже за оцену квалитета Великог Пека.

Подносилац указује да, обзиром да се пројектованим решењем неутрализациони муљ бегером уклања из базена и камионски транспортује на постојеће флотацијско јаловиште, нигде у захтеву није представљено да ли муљ и отпадна вода које се акумулирају на предметном флотацијском јаловишту, изливају и утичу негативно на површинске, подземне воде и земљиште. Такође, Подносилац истиче да је било неопходно анализирати све кумулативне утицаје које могу имати утицај на површинске и подземне воде које окружују читав руднички басен и систем рударења, обзиром да је испуштено да се представи третман отпадног муља.

Одговор: Са површинског копа нема испуштања отпадних вода у животну средину. Пројекат предвиђа пречишћавање рудничких вода и коришћење истих у погону флотације. Улазни подаци за постројење за третман отпадних вода из 2020., сматрају се меродавним за пројектовање система за пречишћавање вода.

Примедба 7: 3.6 Утицај вибрација

У поглављу Утицај вибрација, израђивач студије наводи да „За максимално дозвољену брзину осциловања тла: ? и просечну вредност максималних маса експлозива које су инициране у оквиру временског интервала од 8 m/s, ? експлозива, ширина зоне сеизмичког утицаја минирања на површинском копу Северни ревер, износи 234 ?. Најближи објекти у којима борави становништво налазе се изван ове зоне. У овој зони потрес осећају само инструменти или се потрес само у неким случајевима осећа у потпуној тишини“.

Сходно наведеном, неспорна је чињеница да се стамбене јединице налазе на 250 m у односу на површински коп, те да ту чињеницу, израђивач студије посебно апострофира приликом анализе утицаја светлости. Међутим, израђивач студије у студији не доставља било који податак, који се односи на прецизно, јасно и конкретно дефинисан утицај буке, који су последица бушачкоменреских радова, као и радова машина са унутрашњим сагоревањем које се користе приликом редовног функционисања пројекта. Такође, појава ових активности, неминовно доводи до озбиљних вибрација и потреса тла, па је питање квалитативног и квантитативног дефинисања присуства вибрација остало нејасно.

Подносилац указује да је неопходно детаљније анализирати утицај вибрација и буке која настају коришћењем експлозива приликом минирања, обзиром да је прорачун потенцијалних вибрација процењен на свега 15 метара од најближег стамбеног објекта.

Одговор: Сеизмичко осциловање тла као последица рада површинског копа су најинтензивније вибрације које се могу јавити у току рада пројекта и њихов утицај је обрађен у студији. У студији су допуњени утицаји пројекта на буку, која ће се квантификовати мониторингом на новим мерним местима и у складу са мерењима, уколико буде било потребно, примениће се додатне мере смањења емисије буке. Мере за смањење утицаја пројекта дате су у поглављу 8.

По достављању дорађене Студије чланови Техничке комисије су извршили преглед исте, па је на другом састанку који је одржан 10.06.2025. године, констатовала да је носилац пројекта поступио у складу са ранијим примедбама, те је на основу тога дала предлог да се изда сагласност на предметну Студију. Закључено је да предметна Студија о процени утицаја на животну средину, након извршене дораде/допуне, садржи све неопходне податке и документацију на основу којих се може проценити подобност предвиђених мера за спречавање, смањење и отклањање могућих штетних утицаја на стање животне средине на локацији и ближој околини у току извођења пројекта, у случају удеса и по престанку рада пројекта.

На основу наведеног, решено је као у диспозитиву.

Решење и предметна Студија о процени утицаја на животну средину су саставни део техничке документације, у складу са чланом 18. Закона о процени утицаја на животну средину.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ: Против овог Решења није допуштена жалба. Носилац пројекта и заинтересована јавност могу покренути управни спор подношењем тужбе Управном суду, Београд у року од 30 дана од дана пријема овог решења, односно од дана објављивања у средствима информисања, таксирано са 390 динара судске таксе.

Доставити:

- Сектор за надзор и предострожност у животној средини
- Носиоцу пројекта
- Архиви

